Ազգ
Azg
armenian daily
14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 (2231)

Նախապատրաստվում է Պուտինի այցը Թուրքիա

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սկսվել է Թուրքիա Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի այցի նախապատրաստումը: Այդ մասին այսօր Թուրքիայի ներքգործնախարար Սադեթթին Թանթանի հետ կայացած բանակցությունների ավարտից հետո հայտնել է ՌԴ ներքգործնախարար Վլադիմիր Ռուշայլոն, որը նախօրյակին Անկարա է ժամանել պաշտոնական այցով:

«Մեր հանդիպումը նոր խթան հաղորդեց ոչ միայն երկու երկրների ներքին գործերի նախարարությունների հարաբերություններին, այլեւ ամբողջությամբ վերցված Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի հարաբերություններին», ընդգծել է Ռուշայլոն:

ՓԱՐԻԶ

Նախագահ Ժակ Շիրակը դրվատում է հայ ժողովրդին

ՀՀ նախագահի պետական այցը Ֆրանսիայում շարունակվում է

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Ֆրանսիա պետական այցի երկրորդ օրը սկսվեց Փարիզի քաղաքապետարան այցելությունից: Արարողակարգի համաձայն նախագահին ուղեկցելու համար առավոտյան նրա ժամանակավոր նստավայր Մարինյի պալատ ժամանեց Ֆրանսիայի մասնագիտական ուսուցման նախարար Ժան-Լյուկ Մելանշոնը: Քաղաքապետարանում Հայաստանի ղեկավարին ողջունեց Փարիզի քաղաքապետ Ժան Տիբերին, որը հրավիրել էր մայրաքաղաքի հասարակայնության, հայ համայնքի ավելի քան 2000 ներկայացուցիչներ:

Իսկ այցի առաջին օրն ավարտվեց Ֆրանսիայի ու Հայաստանի նախագահների հանդիպումով մամուլի ներկայացուցիչների հետ, իսկ այնուհետեւ Ելիսեյան պալատում տեղի ունեցավ մեծ ճաշ, որը բարձրաստիճան հյուրի պատվին տվել էր Ժակ Շիրակը:

Ելիսեյան պալատում հանդիպման ավարտին Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի խոսքը շարադրել էինք երեկ:

– Ինձ համար մեծ պատիվ է լինել Ֆրանսիայում պետական այցով, եւ ես շնորհակալ եմ նախագահ Շիրակին հրավերի ու ջերմ ընդունելության համար, իր խոսքում ասաց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Մենք քննարկեցինք բազմաթիվ հարցեր՝ կապված երկկողմ հարաբերությունների, Հայաստանի՝ դեպի Եվրոպա ուղղված արտաքին քաղաքականության հետ եւ, իհարկե, Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորման խնդիրը, նշեց նա:

Տես ♦ էջ 3

ՎԵՐԱԴԱՍԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ

Հայ-թուրքական հարաբերություններում եվրոպական նախաձեռնությունը գերադասելի է ամերիկյանից

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Քաղաքականության մեջ նախաձեռնությունները կարեւոր նշանակություն ունեն: Դրանք այս կամ այն տարածաշրջանում քաղաքական զարգացումների ընթացքը կանխորոշելու հնարավորություն են տալիս նախաձեռնողներին: Դրանց միջոցով հնարավոր է դառնում միջամտել տարածաշրջանային հակամարտություններին: Այս ամենի առումով պատահական չէ նախաձեռնությունների համար ծավալվող մրցապայքարը միջազգային ուժերի միջեւ:

Հասկանալի է, որ միջազգային ուժերը սոսկ տարածաշրջանային զարգացումներով կամ հակամարտություններով չեն հետաքրքրվում: Նրանք այդ զարգացումներն ու հակամարտությունները վերահսկելու մղումով ամեն կերպ ձգտում են վերահսկել ինչպես հակամարտող կողմերի, այնպես էլ հակամարտության մեջ ներգրավված երկրների միջպետական հարաբերությունները տվյալ տարածաշրջանում:

Հայ-թուրքական հարաբերությունները Թուրքիայի ընդգծված հակահայկական քաղաքականության պատճառով միջպետական մակարդակի չեն բարձրացել: Այս հանգամանքը սակայն չի նվազեցնում դրանց նկատմամբ միջազգային ուժերի հետաքրքրությունը, ոչ էլ նվազում է տարածաշրջանի համար նշանակությունը: Դրա մասին է վկայում հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման նախաձեռնությունների շուրջ մրցակցությունը:

Խոսքը տվյալ դեպքում Եվրամիության հետ ԱՄՆ-ի մրցակցության մասին է:

Տես ♦ էջ 5

ԱՄՆ. Էդուարդ Ջերեջյանը թերեւս նշանակվի փոխպետքարտուղար

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը, «Ռոյթեր» գործակալության լրատվության վրա հենվելով, տեղեկացնում է, որ ամերիկահայ վետերան դիվանագետ Էդուարդ Ջերեջյանը կարող է նորընտիր նախագահ Ջորջ Բուշի կողմից նշանակվել փոխպետքարտուղար:

Ջերեջյանը 32 տարվա փորձություն ունի արտաքին քաղաքականության ասպարեզում: Եղել է Ամերիկայի դեսպանը Սիրիայում եւ Իսրայելում: Որպես պետքարտուղարի Մերձավոր Արեւելքի գծով օգնական նա անմիջական մասնակցություն է ունեցել այդ տարածաշրջանում Մ. Նահանգների քաղաքականությանը: Որոշ ժամանակ եղել է նաեւ Սպիտակ տան մամլո քարտուղարի օգնականը, երկրորդ դեմքը՝ Հորդանանում Ամերիկայի դեսպանատանը եւ 1979–1981 թթ.՝ քաղաքական բաժնի պետը՝ Մոսկվայում Ամերիկայի դեսպանատանը: Ներկայումս պաշտոնավարում է Ռայս համալսարանի Ջեյմս Բեյքերի անվան հասարակական քաղաքականության ինստիտուտում:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Պաշտպանները փորձում են հերքել մեղադրանքները

ՆԱԻՐԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ԼՂՀ գերագույն դատարանում պետական մեղադրող Վ. Ավագյանի մեղադրական ճառը հրապարակելուց հետո Ստեփանակերտում կարծես թե թուլացել է այն լարված հետաքրքրությունը, որը կար անցյալ տարվա սեպտեմբերի 18-ից սկսած: Առաջարկված պատժաչափերն անշուշտ միանշանակ չընդունվեցին, սակայն այն հանգամանքը, որ դատարանը 10 ամբաստանյալների համար խնդրել էր ընդամենը պայմանական ազատազրկում, որոշակիորեն հանդարտեցրել է կրքերը: Անտարակույս, ստեփանակերտցիների (եւ ոչ միայն) ուշադրության բեւեռները մյուսներն էին, որոնց պատժաչափերի մասին շատերը նախընտրում են առայժմ լռել, ըստ իս, դատախազի առաջարկությունները տեսնելով իբրեւ հիմք դատավճռի համար: Ինչքան էլ սուբյեկտիվորեն, այդուհանդերձ, մարտի 22-ի սպասվող դատավճռի նկատմամբ հասարակական գնահատականն արդեն իսկ ձեւավորվում է, անկախ այն բանից, թե դատավճռին ինչպես կարձագանքեն արտաքին քաղաքական շրջանակները:

Այսքանը՝ իբրեւ հասարակական տրամադրվածության մասին տպավորություն: Իսկ երեկ, փետրվարի 13-ին, Ստեփանակերտում շարունակվեցին «Սամվել Բաբայան եւ մյուսներ» քրգործի դատական վիճաբանությունները: Գործով տուժողներն իրենց ելույթներում սահմանափակվեցին միայն դատարանից արդարամտություն ակնկալելու նշումով: Իսկ ահա պաշտպաններն ի հայտ բերեցին փաստաբանական իրենց կարողությունների ողջ զինանոցը:

Տես ♦ էջ 2

Առատ ձյուն Մոսկվայում

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում ձյան առատ տեղումներ են: Ճանապարհային անվտանգության ծառայությունը մոսկվացիներին կոչ է անում ձեռնպահ մնալ քաղաքի կենտրոն մեկնելուց, հաղորդում են լրատվամիջոցները: Կանխատեսումներով, առաջիկա օրերին Մոսկվայում կարող է մոտ 10 սանտիմետր ձյուն տեղալ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏ

5-15 հազար գերմանական մարկ՝ ռազմագերիներին

Շտապեք փաստաթղթերը ներկայացնել

Գերմանական, ավստրիական լրատվամիջոցները ժամանակ առ ժամանակ հանրության ուշադրությունն են հրավիրում Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ նացիստական ճամբարներում աշխատած ռազմագերիներին Գերմանիայի, Ավստրիայի կառավարությունների խոստացած փոխհատուցման վրա: Հայաստանում, Լեռնային Ղարաբաղում, Վրաստանում ապրող ռազմագերիների շահերի պաշտպան Ստեփան Թաշչյանի Բեռլինի փաստաբանական գրասենյակը մարտի 22-ին գերմանական համապատասխան մարմիններին պիտի հանձնի փաստաթղթերի փաթեթը: Պրն Թաշչյանը նոր է վերադարձել Երեւանից, նրա ասելով՝ մինչեւ հիմա դիմել է 172 հոգի: Գերմանաբնակ փաստաբանը տեղեկացրեց, թե իրենք կանխիկ վճարումով չեն աշխատում եւ ովքեր դեռեւ չեն դիմել իրենց, կարող են մինչեւ փետրվարի 23-ը երեւանյան իրենց գրասենյակ (դիմել տկն. Թագուհի Անդրեասյանին, հեռ.՝ 27 36 17, հասցեն՝ Հրաչյա Քոչարի 1, բնակարան 27) ներկայացնել պահանջվելիք փաստաթղթերը՝ անձնագրի եւ զինգրքույկի պատճենները, հարցին առնչվող որեւէ այլ պահպանված փաստաթուղթ, նաեւ համակենտրոնացման ճամբարներում անցկացրած օրերի կամ կատարած հարկադրյալ աշխատանքի մանրամասն շարադրանք՝ հայերեն եւ ռուսերեն (նաեւ՝ անգլերեն կամ գերմաներեն): Պրն Թաշչյանի ասելով, ներկայացված գործերի 70 տոկոսը ենթակա է մերժման՝ փաստերի անբավարարության պատճառով, բայց իրենց փաստաբանական գրասենյակը գերմանական, ավստրիական արխիվներից պիտի հայթայթի հավելյալ փաստեր՝ հաջողության հասնելու համար: Օրենքով նախատեսվում է ռազմագերիներին հատկացնել կամ դրամական միանվագ փոխհատուցում, կամ թոշակ: Փաստաբանի ասելով, վերջինը քչերը կստանան, մեծ մասը կօգտվի 5–15 հազար մարկ միանվագ փոխհատուցումից: 15 հազար կստանան, օրինակ, նրանք, ովքեր ապրել են համակենտրոնացման ճամբարներում: Օրենքը նախատեսում է փոխհատուցել նաեւ 1999-ի փետրվարի 15-ից հետո մահկանացուն կնքած ռազմագերիների ժառանգներին:

Փոխհատուցման համար նախատեսված է 10 մլրդ մարկ, որից 5 մլրդ պետության վճարելիք մասից դեռեւ հավաքված չէ 1,3-ը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Սադոյանի ոգեւորությունը, թե ինքը «սրբազան» պատերազմ է հայտարարում լայնածավալ հարձակման անցած իշխանությունների դեմ, ոչ ավել, ոչ պակաս հուշում է Դոն Քիշոտի պայքարը հողմաղացների դեմ: Ամեն անգամվա պաթոսով եւ իրեն հատուկ ոճավորումներով արտահայտվող մտքերին երեկ Արշակ Սադոյանը մի շտրիխ էլ ավելացրեց՝ ընդհանուր պայքարի կոչելով քաղաքական այն սթափ ու սրտացավ ուժերին, որոնք անտարբեր չեն կարող դիտել, թե ինչպես են, ասենք, իշխանությունները որոշել արյան մեջ խեղդել նոր ձեւավորվող կուսակցություններին

նյա ղեկավարումը՝ թույլ չտալով իշխանամետ թեւին այսօրվա վիճակին հասցնել կուսակցությունը: Իսկ «Ազգի» այն հարցին, թե հնարավո՞ր է իրագործել Մանուկյանի՝ կուսակցությունը վերականգնելու եւ պառակտումը կասեցնելու նպատակադրվածությունը, Սադոյանը պատասխանեց, թե դա այլեւս իրական չէ, քանի որ ինքն անձամբ չի կարող համատեղ աշխատել այնպիսի մարդկանց հետ, որոնք «վարչապետի եւ նրա ներկայացուցիչների» հրահանգով են առաջնորդվում: Այս առումով իր հայացքները առավելապես դեպի նոր կազմակերպվելիք Ազգային ժողովրդավարական կուսակցությունն է, չնայած

քանի անհատների ձեռքում իշխանությունը կենտրոնացնելու հնարավորությունը: Մասնավորապես, քանի որ այդ բարեփոխումները կատարվում են արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի գլխավորությամբ, վերջինս ամեն ինչ անելու է նախարարության լիազորությունների շրջանակները մեծացնելու համար: Ըստ Սադոյանի, փորձեր են արվում նաեւ սահմանափակելու տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավունքները, ինչը վերջնականապես իշխանության ուղղահայացության կհանգեցնի:

Իսկ ովքե՞ր են այն ուժերը, որոնց Սադոյանն «իր զինվորների» նման

Սադոյանը որոշել է կանգնեցնել իշխանությունների հարձակումը

ԱԺՄ իշխանամետներին հեշտ հաղթանակ չմատուցելու վճռականությամբ

կամ ինչպես են ձեռի հետ, մի քանի անգամ էժան գներով վաճառում բաշխիչ էլեկտրացանցերը, անտարբերության մատնում Արմենտելի պարտավորությունների կատարման թերացումը, սահմանադրական բարեփոխումների քողի տակ իշխանական լծակների առավել ուժեղացումը: Եվ ըստ վերոշարադրյալի էլ Սադոյանը քարտեզագրում է անողոք պատերազմի տակտիկան:

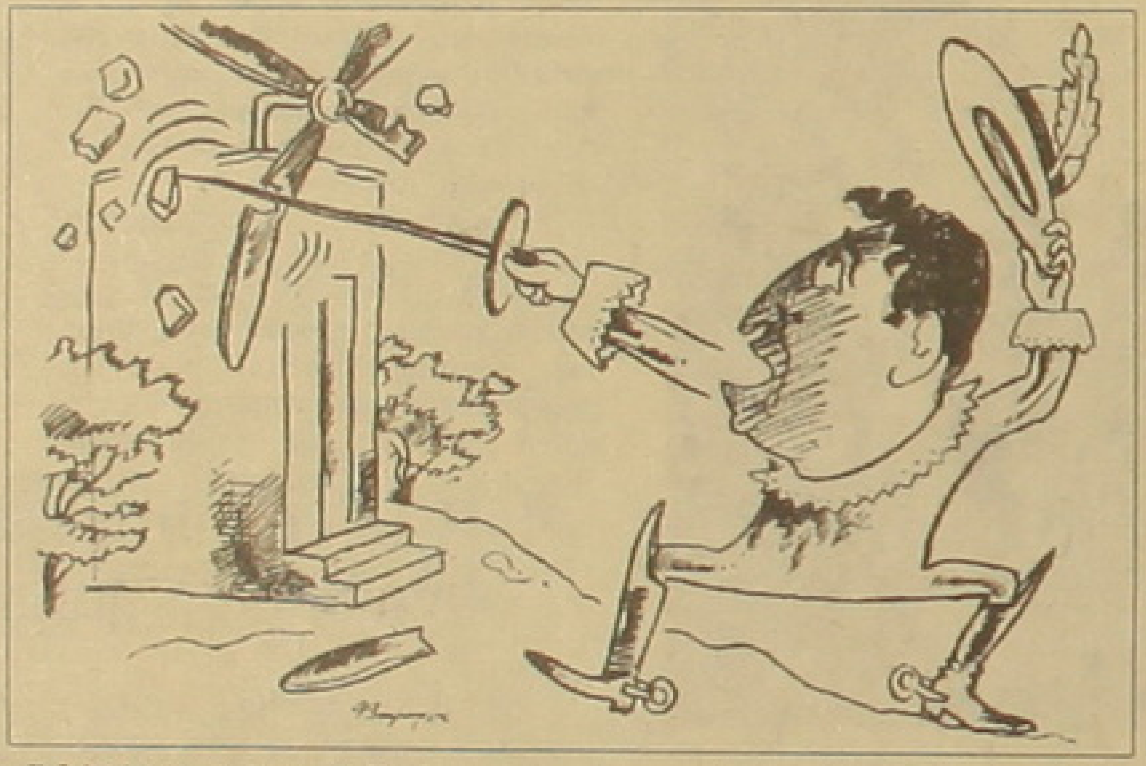

Ճակատ՝ հանուն կուսակցությունների կայացման

Սադոյանի պատկերացմամբ ոչ հանրապետության նախագահը, ոչ էլ վարչապետը չեն հասկանում, թե երկրի համար ինչքան կարեւոր է կուսակցությունների անկաշկանդ գործունեությունը: «Միտումնավոր քանդողները չեն կարողանում հասկանալ անգամ, թե իրենք քանդո՞ւմ են քաղաքական համակարգը, թե՞ կառուցում, քանի որ նպատակը դա չէ, այլ իրենց իշխանության մեծացումը եւ անհատական շահադիտական նկրտումները»: Այլ կերպ բանախոսը չի կարողանում բացատրել «Կայունություն» պատգամավորական խմբի, ապա Հանրապետական եւ ԱԺՄ կուսակցությունների ներսում սկսված պառակտումները: Իսկ այսօր քաղաքական համակարգն ըստ էության զրկված է ընդդիմական ուժերից: Որպես ամենաթարմ վկայություն բերվում է ԱԺՄ-ի օրինակը:

Ըստ Սադոյանի իշխանություններն ամեն ինչ արեցին ԱԺՄ-ն խորտակելու համար՝ օգտագործելով կուսակցության իշխանամետ թեւին եւ նրանց անգամ պաշտոններ հրամցրին գործադիր վերին օղակներում: Ստեղծված իրավիճակի հիմնական պատճառներից մեկն էլ կուսակցության ղեկավարի՝ Վազգեն Մանուկյանի «որոշ անվճռականությունն էր»: Սադոյանը գտնում է, որ Մանուկյանը պարտավոր էր ստանձնել կուսակցության միանձ-

մինչեւ հիմա էլ Սադոյանը չի հայտարարում, որ մտնելու է այդ կուսակցության շարքերը: Եվ ընդհանրապես, ըստ նրա, շեշտը ոչ թե կուսակցությունը վերականգնելու վրա պետք է դնել, այլ՝ մաքրելու: Թե հատկապես ո՞ր ուժերից՝ իշխանամետների՞ց, թե՞ ընդդիմադիրներից, մնում է անհասկանալի, հատկապես այն ֆոնի վրա, երբ Մանուկյանը խոսում էր ոչ թե կուսակցության, այլեւ դրա ազգային արժեքը եւ կրողներին պահպանելու մասին:

Ճակատ՝ ընդդեմ կենտրոնամետության ուժեղացման

Մի քանի ամիս առաջ Արշակ Սադոյանը գնծությամբ էր ողջունում սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացը: Այսօր նրա տրամադրվածությունը շրջվել է 180 աստիճանով: Սադոյանի նոր կարծիքով գործադիրը որոշել է հետ ուղի գտնել եւ այդ բարեփոխումներով փոխանակ հնարավորինս թուլացնելու եւ նվազեցնելու իշխանությունների իրավասությունները, խնդիր է դրել օրենսդրական դաշտ տեղափոխել մի

կարող է վստահել: Թեեւ նրանք քիչ են, բայց կան ինչպես քաղաքական մեծամասնության՝ ՀՀԿ-ի եւ ՀԺԿ-ի, այնպես էլ «անգամ ՀՅԴ-ի ներսում»: Պարզապես այդ ուժերը համախմբել եւ կազմակերպել է պետք, ինչի առաքելությունն էլ, ըստ ամենայնի, փորձում է ստանձնել ինքը՝ պրն Սադոյանը: Երբ ի հայտ կբերի համախոհներին, այն ժամանակ էլ կսկսի «դասակների» ձեւավորումը, այսինքն՝ կստեղծի աշխատանքային խմբեր, որոնք առանձին-առանձին կսկսեն վերահսկել ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման ընթացքը, սահմանադրական բարեփոխումները, երկրում հարկային բեռի թեթեւացումը: Հիշեցնենք, սակայն, որ մասնավորապես համակարգային բարեփոխումների ուղղությամբ նման խումբ հենց Սադոյանի գլխավորությամբ գոյություն ունի ԱԺ-ում, որին, ամենայն հավանականությամբ, ուշադրություն չեն դարձնում սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովում, ինչն էլ նյարդայնացնում է «ռադիոլսողների սիրելի» պատգամավոր Արշակ Սադոյանին:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

«Պորտ Կավկազ» լաստանավային համալիրի ծրագիրը վերջապես կֆինանսավորվի

«Ազգը» մի քանի ամիս առաջ ահազանգել էր, որ «Կավկազ» նավահանգստում հայ-ռուսական «Պորտ Կավկազ» լաստանավային-բեռնափոխադրումային համալիրի ծրագիրը ֆինանսավորման բացակայության պատճառով ձախողված է: Ինչպես երեկ տեղեկացանք ՀՀ տրանսպորտի ու կապի նախարարության մամլո հաղորդագրությունից, Սեւծովյան երկրների համագործակցության բանկը որոշում է կայացրել ծրագրի 2/3-ը ֆինանսավորելու մասին, հաշվի առնելով, որ տարածաշրջանային ծրագիր է, եւ պարտավորություն է ստանձնել իր միջոցներով ուսումնասիրել, հիմնավորել ծրագիրը: Ըստ այդ հաղորդագրության, որոշումն ընդունվել է վերջերս Հունաստանի Սալոնիկ քաղաքում (որտեղ գտնվում է բանկի կենտրոնակայանը) տեղի ունեցած եռակողմ հանդիպման երկօրյա բանակցությունների արդյունքում: Սովորաբար նմանատիպ ծրագրերի ֆինանսավորումը տեւում է երեք տարի, բայց «Պորտ Կավկազ» համալիրի ֆինանսավորումը կտեւի 6 ամիս:

Մեր կողմից հիշեցնենք, որ «Պորտ Կավկազի» համալիրի ծրագիրը կենսական նշանակություն ունի ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ Ռուսաստանի համար: Այդ իսկ պատճառով դեռ երկու տարի առաջ ստեղծվել է «Պորտ Կավկազ» հայ-ռուսական ՓԲԸ-ն: «Պորտ կավկազը» փաստորեն պետք է ապահովի Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ուղիղ կապը: Մինչ այժմ դա իրականացվում էր ուկրաինական Իլյիչովսկ նավահանգստի միջոցով՝ դարձյալ լաստանավային առաքումներով, որը 4-5 օրով երկարեցնում էր բեռնափոխադրումների ժամկետը: Համալիրի գործարկումով մոտ 20-25 տոկոսով կիջնի նաեւ փոխադրումների արժեքը: Ռուսաստանն էլ իր հերթին համալիրի գործարկումով հնարավորություն է ստանում սեւծովյան Իլյիչովսկ, Վառնա, Կոնստանցա նավահանգիստներով դուրս գալ դեպի տարածաշրջանի երկրներ: Հաշվարկված է, որ համալիրի բեռնափոխադրումների ծավալը կազմելու է տարեկան 0,5 մլն տոննա:

Նախարարության մամլո հաղորդագրությունը չի նշում բանկի ֆինանսավորման չափը: Հիշեցնենք սակայն, որ նախնական հաշվարկներով ծրագիրը գնահատվել էր 5 մլն ԱՄՆ դոլար, որը հավասարապես պետք է վճարեին Հայաստանն ու Ռուսաստանը: Հայաստանի մասնաբաժնի ֆինանսավորմանը պետք է մասնակցեին նաեւ հայաստանյան շահագրգիռ գործարարները: Հայտնի պատճառներով ֆինանսավորումը ձգձգվում էր, եւ սեւծովյան բանկի ֆինանսավորմամբ, կարելի է ասել, կենսական անհրաժեշտության այդ ծրագիրը փրկվեց:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒԿՈՅԱՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ակադեմիկոսներն ու գիտնականներն անհրաժեշտ են գտնում փոխել Արկադի Վարդանյանի խափանման միջոցը

Մի շարք ակադեմիկոսների եւ գիտնականների ստորագրած եւ ՀՀ գլխավոր դատախազին ուղղած բաց նամակ է ստացվել «Ազգի» խմբագրությունում: «Մեզ խիստ անհանգստացնում է, գրում են նրանք, քաղաքագիտության դոկտոր Արկադի Վարդանյանի ներկա վիճակը: Մենք չենք ցանկանում քննարկել նրան պաշտոնապես ներկայացված մեղադրանքն ըստ էության, սակայն մտահոգված լինելով նրա առողջական վիճակով, համարում ենք, որ այս պայմաններում Արկադի Վարդանյանի նկատմամբ անհրաժեշտ է փոխել խափանման միջոցը»:

Նամակը ստորագրել են ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ Ս. Արեւշատյանը, Գ. Բրուտյանը, Է. Աթոյանը, թղթակից անդամ Ի. Զասլավսկին, դոկտոր-պրոֆեսորներ Յ. Խաչիկյանը, Լ. Հարությունյանը, Ա. Հովսեփյանը, Գ. Մանասյանը, Է. Մարգարյանը եւ Հ. Շաքարյանը:

Պաշտպանները փորձում են հերքել մեղադրանքները

Սկիզբը էջ 1

Առաջին ելույթ ունեցողը՝ Ալբերտ Առուստամյանի պաշտպան Վ. Հայրապետյանը գտավ, որ իր պաշտպանյալին մեղսագրված ՔՕ 84-րդ հոդվածը (իմանալ-չհայտնել) սխալ է, քանի որ վերջինս չգիտեր նախապատրաստվող ահաբեկչության մասին:

Նույն հոդվածով ամբաստանվող Խաչատուր Պետրոսյանի պաշտպան Կ. Ղուրայանը, ընդունելով, որ իր պաշտպանյալն իրեն մեղավոր է ճանաչել դրանում, այնուամենայնիվ խնդրեց դատարանին փոխել մեղադրանքը, քանի որ Խ. Պետրոսյանը սեփական ընտանիքի անվտանգության նկատառումով չի հայտնել նախապատրաստվող ահաբեկչության մասին, ավելին՝ նույնիսկ փորձ է արել ահաբեկչությունը կանխել:

Ամբաստանյալ Վարուժան Մելքումյանի պաշտպան Օ. Ալթունյանը գոհունակություն հայտնեց պետմեղադրողի կողմից իր պաշտպանյալի արարքը վերաորակավորելու առթիվ: Նա գտավ, որ Վ. Մելքումյանն, իրոք, չի մասնակցել ԼՂՀ նախագահի դեմ կատարված մահափորձին, նախապատրաստական հավաքներում դրսեւորել է պասիվություն, իսկ ահաբեկչության իրականացումից խուսափել է հանցախմբի հետ շփումներից: Նա ճիշտ գտավ Վ. Մելքումյանին վերաորակած իմանալ-չհայտնելու հատկանիշը՝ խնդրելով դատարանից այս պարագայում էլ իր պաշտպանյալի նկատմամբ մեղմ վերաբերվել:

Ամբաստանյալ Դավիթ Ղուլյանի պաշտպան Մ. Առուստամյանը չհամաձայնելով դատախազի առաջարկած պատժաչափին՝ 10 տարի ազատազրկում, նշեց, որ իր պաշտպանյալն անկեղծորեն խոստովանել է կատարած հանցանքը նախաքննության եւ դատաքննության ընթացքում, հանդես է բերել ընդառաջող վերաբերմունք, ինչպես նաեւ ահաբեկչության կատարման մեջ չի ունեցել անձնական շահագրգռություն, ուստի այս բոլորը բավարար հիմքեր են նրա պատիժը 6 տարվա ազատազրկում սահմանելու համար:

Ամբաստանյալ եղբայրներ Գառնիկ, Հենրիկ եւ Վալերիկ Ծատրյանների պաշտպան Գ. Սաֆարյանը գտավ, որ իր պաշտպանյալների գործը մարտի 22-ի քրգործին կցելը դատավարական խախտում է: Մասնավորապես նա բացառեց Գառնիկ Ծատրյանին մեղսագրված մի շարք հանցարարքներ, նշելով, որ վերջինիս արարքում առկա են սոսկ զենքի հափշտակման եւ ապօրինի զինապահման հատկանիշներ: Հենրիկ եւ Վալերիկ Ծատրյանների արարքները գնահատելիս փաստաբանը նշեց, որ վերջիններս պարզապես կատարել են Սամվել Բաբայանի հանձնարարությունը, որը նրանց կարծիքն է: Մյուս տեղափոխված զենքերը, ըստ փաստաբանի, թաքցվել են հենց այդ ահաբեկչությունը բացառող կողմներով, եւ անձնական շահագրգռություն այս արարքում նույնպես չկա: Ահաբեկչությունը բացառող կողմներով հանդես եկավ նաեւ Սասուն Աղաջանյանի պաշտպան Էդվարդ Աղաջանյանը: Նա գտավ, որ իր պաշտպանյալը պարզապես կատարել է ծանրացուցիչ հանգամանքներում դիտավորյալ սպանության փորձ, իսկ մյուս մեղադրանքները նա առաջարկեց կարճել, ելնելով այն իրողությունից, որ Սասունն իբրեւ զինվորական՝ պարտադրված է եղել կատարել վերադասի (իմա՝ Ս. Բաբայանի) հրամանը:

Ամբաստանյալ Լեւոն Միրզոյանի պաշտպան Ա. Հակոբյանը եւս փորձ արեց հերքել իր պաշտպանյալին առաջադրված մեղադրանքը՝ ահաբեկչության անմիջական կատարում: Նա անհիմն գտավ մյուս ամբաստանյալների ցուցմունքները, որոնք հաստատում են Լ. Միրզոյանի անմիջական մասնակցությունը ԼՂՀ նախագահի դեմ մահափորձին: Հենվելով միայն Սամվել Բաբայանի ցուցմունքի վրա, որով գլխավոր ամբաստանյալը ժխտում է Լեւոն Միրզոյանին նույնիսկ ճանաչելու փաստը, պաշտպանը կասկածի տակ դրեց անգամ դատափորձագիտական եզրակացությունները: Նա խնդրեց դատարանից՝ կարճել Լ. Միրզոյանին առաջադրված մեղադրանքը:

Հայտարարված ընդմիջումից հետո դատարանում հանդես եկավ ամբաստանյալ Էրիկ Փարամազյանի պաշտպան Էդ. Չինարյանը: Վերջինս անհամաձայնություն հայտնեց դատախազի ներկայացրած պատժաչափին, թեեւ ամբաստանյալը թե՛ նախաքննության եւ թե՛ դատաքննության ժամանակ ընդունել է իր մեղքը: Փաստաբանը, կարծես մոռանալով, թե ում է պաշտպանում, սկսեց պաշտպանել... Սամվել Բաբայանին, անընդհատ փորձելով ապացույցներ գտնել առ այն, որ Է. Փարամազյանը փեսայից՝ Սամվել Բաբայանից ահաբեկչության վերաբերյալ ցուցում չի ստացել: Չինարյանը Փարամազյանի արարքում տեսավ միայն ՔՕ 99-րդ հոդվածի հատկանիշներ, ավելի կոնկրետ՝ ծանրացուցիչ հանգամանքներում դիտավորյալ սպանության փորձ, որը նա ձեռնարկել է իր իսկ նախաձեռնությամբ:

Փաստաբանը միջնորդեց դատարանին՝ քրեական գործ հարուցելու Էրիկ Փարամազյանին նախաքննական փուլում ծեծելու կապակցությամբ: Երեկվա դատական նիստում վերջինը գլխավոր ամբաստանյալի պաշտպան Ռուբեն Շաքարյանի պաշտպանական ճառն էր, որի երկարաշունչ լինելու պատճառով շարունակությունը տեղափոխվեց այսօրվա դատական նիստին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 11-րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Նախագահ Ժակ Շիրակը դրվատում է հայ ժողովրդին

Սկիզբը էջ 1

Շնորհակալություն պիտի հայտնեմ նախագահ Շիրակին Ղարաբաղի հարցի կարգավորման գործընթացում անմիջական մասնակցության համար, ընդգծեց ՀՀ ղեկավարը: Քննարկել ենք նաեւ տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը, եւ հանդիպման հնարավորություն եմ ունենալու ֆրանսիացի գործարարների հետ եւ այս հարցերի քննարկումը կշարունակվի արդեն այդ շրջանակներում, նշեց նախագահը:

Ռոբերտ Քոչարյանը շնորհակալություն հայտնեց Ֆրանսիային Եվրոպայի խորհրդին մեր անդամակցությանն աջակցելու համար, հույս հայտնեց, որ Եվրոպական միության հետ հարաբերություններում Ֆրանսիան եւս լուրջ եւ հուսալի կամուրջ կհանդիսանա:

Ֆրանսիան շատ մեծ տեղ է զբաղեցնում ՀՀ արտաքին քաղաքականության օրակարգում, եւ մենք գնահատում ենք այն դերակատարությունը, որը Ֆրանսիան ունի Հայաստանի նկատմամբ, ավելացրեց հանրապետության նախագահը:

Ռոբերտ Քոչարյանի պատվին տված պետական ճաշին նախագահ Ժակ Շիրակը մասնավորապես ասաց հետեւյալը.

- Մեր միասնական պատմությունը տարենշված է ամսաթվերով եւ ուժեղ պահերով՝ խաչակրաց արշավանքներից մինչեւ Մուսա լեռը, որ մեզ միացնող խորհրդանիշեր են: Մեր մեջ գոյություն ունեն սերտ կապեր, որոնք մարմնավորված են երկու աշխարհամարտերի ընթացքում ֆրանսիական բանակի շարքերը մտած հայ կամավորներով, կամ այնպիսի խորհրդանշանային կերպարներով, ինչպիսիք են Հայր Պուադեբարդը՝ Հայաստանում Ֆրանսիայի առաջին դեսպանը, Շապերոն աբբահայրը Կիլիկիայում եւ Կոստանդնուպոլսում ռազմական հոգեւորահայրը, կամ Կոմիտաս Վարդապետը՝ հայկական երաժշտության նորարարը, որն իր վերջին հանգրվանը գտավ Ֆրանսիայում:

Այս երեկո այստեղ, այն բազմաթիվ ֆրանսիացիների ներկայությունը, որոնք հիշում են, որ իրենց նախնիները նախ եւ առաջ հայ են եղել, դրա արտահայտիչ վկայությունն է: Նրանց հիշողության մեջ մնացել են իրենց ծնողների վերքերի հետքերը: Կոտորված, տեղահանված մի ժողովուրդ, որի վերապրածների մեծ մասին Ֆրանսիան պատիվ ունեցավ ընդունելու իր հողի վրա:

Ֆրանսիացիները հարգում են զոհերի հիշատակը՝ յուրաքանչյուրն իր ձեւով, ամեն մեկն իր բառերով, բայց բոլորը նույն զգացմունքներով ու նույն հարգանքով: Ֆրանսիական ժողովրդի ներկայացուցիչները վերջերս ցանկացան արտահայտել իրենց հարգանքը հայ նահատակներին: Շառլ Ազնավուրի «Նրանք ընկան» երգով կամ Անրի Վեռնոյի «Մայրիկ» ֆիլմով Ֆրանսիան առիթ ունեցավ թափանցել այս ողբերգության մութ եւ ցավալի էջերը:

Ֆրանսահայերի պատմությունն օրինակելի է: Նրանք մեր երկիր եկան նոր ապրած ողբերգությունից վիրավորված, եւ նրանք ջանքեր ներդրեցին Ֆրանսիայում գտնել նոր արմատներ: Նրանք իրենց քաջությամբ ու կորովով, աշխատասիրությամբ ու միասնությամբ, ընտանիքի նկատմամբ ունեցած խոր զգացմունքով, նախնիների զոհաբերություններին արժանի մնալու ցանկությամբ ապահովեցին իրենց երեխաների համար լավագույն ապագա: Իրենց վրա դրված հույսերով, նրանք այս դարասկզբին դարձել են մեր երկրի զարգացման, նրա ժողովրդավարության եւ նրա կենսունակության ամենաակտիվ գործիչներից:

2001 թ. Հայաստանի համար կարեւոր տարեթիվ է՝ Տրդատ III թագավորի կողմից քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի հանդիսավոր արարողությունների կապակցությամբ: Բազմաթիվ ծիսակատարություններ են ծրագրված ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Ֆրանսիայում: Այդ հանդիսությունները գալիս են վկայելու ձեր կապվածությունը հազարամյա ձեր ինքնությանը: Ես ուրախ եմ, որ Վեհափառ Գարեգին Բ-ն հովվապետական այցելություն է կատարելու Ֆրանսիա այս տարվա ընթացքում:

Դուք կարողացել եք, պրն նախագահ, գործել հանուն մոդեռնացման: Առաջին իսկ օրվանից Դուք մարմնավորում եք Հայաստանի մոդեռնիզացիան, այն օրվանից, երբ Դուք համաձայնվեցիք ստանձնել կառավարության, այնուհետեւ պետության ղեկավարությունը: Դուք այն համոզմունքն ունեցաք, որ ձեր երկրի վերականգնումն անցնելու է իրավական պետության կառուցման պարտադիր էտապներով:

2001 թ. նվիրում է այդ քաղաքականությունը եւ նոր էջ է բացում Հայաստանի ժամանակակից պատմության համար, երկիրը վերջերս մուտք գործեց Եվրոպական խորհուրդ: Հայաստանը կատարեց այս վճռական քայլը, որը նրան թույլ է տալիս միանալ եվրոպական ընտանիքի մյուս անդամներին, ընտանիք, որին նա պատկանում է իր կրոնական ժառանգությամբ եւ իր մշակութային արժեքներով: Դուք եղել եք այդ միության վճռական գործիչը: Ֆրանսիան Ձեր կողքին է այդ մեծ ծրագրի իրականացման գործում:

2001 թ. պետք է նաեւ նոր լծակ հանդիսանա մեր երկկողմանի հարաբերությունների համար: Մեր տնտեսական փոխանակումները նոր թափ պետք է ստանան: Բազմաթիվ ֆրանսիական ձեռնարկություններ մտնում են Հայաստանում օտարերկրյա հիմնական ներդրողների շարքը: Նրանք ցանկանում են զարգացնել իրենց գործունեությունները եւ իրականացնել մեծ ծրագրեր: Քաղաքական եւ սոցիալական կայունություն, կանոնակարգերի թափանցելիություն, գործընթացների պարզություն, ահա այն տարրերը, որ նրանց թույլ կտան աշխուժորեն առաջ ընթանալ:

Հույս ունեմ, որ 2001 թ. նոր դարաշրջան կբացի Կովկասում: Հունվարի 26-ին, միասին եւ նախագահ Ալիեւի հետ ունեցած հանդիպումները լի են հույսերով: Խաղաղության իրական հեռանկարներ են գծագրվում այն կոնֆլիկտի կապակցությամբ, որը ձեզ հակադրում է Ադրբեջանին Լեռնային Ղարաբաղի ապագայի հետ կապված: Առաջ անցնելու համար հարկավոր է քաջություն, վճռականություն եւ համարձակություն: Ես գիտեմ, պրն նախագահ, որ այդ հատկանիշները Ձեզ չեն պակասում: Իր կողմից Ֆրանսիան չի խնայի իր ջանքերը, որպեսզի խաղաղությունը վերջապես վերահաստատվի Հարավային Կովկասում: Ֆրանսիան դրա վրա կաշխատի Մինսկի խմբի մյուս երկու համանախագահների հետ: Այն կկարողանա համոզել միջազգային հաստատություններին եւ Եվրոպական միության իր գործակիցներին ուղեկցել խաղաղության համաձայնագիրը կոնֆլիկտի ընթացքում ավերված գոտիների վերակառուցմանը եւ ձեր տնտեսությունների առաջընթացին նպատակաուղղված օգնությամբ:

Սրանք են այն սկզբունքները, որոնց վրա են հիմնվում Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի միջեւ եղած հարաբերությունները: Մենք բաժանում ենք նույն հարգանքը հիշողության հանդեպ, նվիրվածությունը որոշակի մշակութային ինքնությանը, ունենք խաղաղության արժեքների եւ մարդկային արժանապատվության գնահատումը:

Ողջունում եմ Ձեր քաջարի երկրին, որին ցանկանում եմ, որ այս նոր դարը բերի խաղաղություն եւ բարգավաճում:

Երեկ ՀՀ նախագահն ավելի քան 1 ժամ հանդիպում ունեցավ վարչապետ Լիոնել Ժոսպենի հետ: Խոսակցությունն ընդգրկել էր մասնավորապես տնտեսական կապերը զարգացնելու, Ղարաբաղյան հակամարտության եւ այլ հարցեր:

Երեկոյան երկու երկրների նախագահներն այցելեցին Անի ֆադաֆի պատմամշակութային համալիրին նվիրված ցուցահանդես, իսկ երեկոյան միասնաբար ներկա գտնվեցին Փարիզի Աստվածամոր տաճարում Հայաստանի պետական կապելլայի բացառիկ համերգին:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՒԼՈՅԱՆ
Փարիզ

ԴԻՄԱԴԱՐՁ

Աննա Իսրայելյանը շարունակում է ծառայել

Ըմբռնելի է նախկին իշխանությունների լրատվամիջոցների եւ վերջիններիս ներկայացուցիչ Աննա Իսրայելյանի ճիգերը՝ ամեն կերպ աղավաղելով թե անցյալը եւ թե ներկան, փորձել պաշտպան կանգնել նախկին վարչակարգին: Ըմբռնելի՝ մի պարզ պատճառով. նրա անբարո մասնագիտական կեցվածքը նույնքան անբարո գնորդ ունի: Ինչքան շատ լինեն սուտը, ջլատված նախադասություններից աղավաղված մեջբերումները, այնքան հեշտ է իրականացնել, պատվիրատուի համար կատարել անհրաժեշտ եզրակացությունները, այլափոխել իրականը՝ փորձելով վարկաբեկել իրենց համար անընդունելին:

Գավառական, ՀՀՇ-ական, էժանագին լրագրության այս ներկայացուցիչը վերջերս կրկին հրահանգ ստանալով, արձագանքելով «Ազգ» եւ «Գոլոս Արմենիի» թերթերում հրապարակված Ռուբեն Միրզախանյանի «Իշխանափոխություն» հոդվածին, այս անգամ գերազանցել է անգամ իր «դպրոցի» լրագրողական դասական Եղիա Նաջարյանին: «Առավոտ» օրաթերթի երեկվա համարում չակերտներում մեջբերումներ է կատարում՝ այլափոխելով բառերը: Այսպես, Միրզախանյանի հոդվածում տեղ գտած «ծղծղան հռետորները» դարձել է «ծռծռան», որը, իհարկե, ըստ Իսրայելյանի հոգեհարազատ բառ է, ինչպես նաեւ չորեքթաթ դիրքի մասին գռեհկաբանությունը, թեեւ ժամանակը ցույց է տվել, թե իրականում ով է հավերժ չորեքթաթ...

Իսրայելյանը գտնում է, որ Ռուբեն Միրզախանյանի հոդվածում նախկինների մասին ասվածը «...ամենը ճիշտ է: Եվ դեռ նկարագրությունն էլ խիստ մեղմ է»: Նրան դուր չի գալիս հեղինակը, որը տասը տարի առաջ՝ 1991 թվականին, ըստ Իսրայելյանի, դիմում է հղել «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամներից մեկին՝ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, որպեսզի 4 հոգի «ընդգրկի իր կառավարության կազմում»: Հոդվածը համեմված է այդ գրության պատճենով, որը գրեթե անընթեռնելի է: Սակայն սկզբունքայնության փոքրիկ մարտիկ Աննային պետք չէ ընթեռնելիությունը, որովհետեւ կպարզվեր առաջինը՝ գրությունն ուղարկել է ոչ թե Ռուբեն Միրզախանյանը, այլ ՀՌԱԿ հիմնադիր խորհուրդը, երկրորդը՝ այն հղվել է ոչ թե «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամներից մեկին (1991 թ. հոկտեմբերին այն արդեն չկար), այլ Հայաստանի Հանրապետության այնժամանակվա նախագահին եւ երրորդը (ամենակարեւորը) ուղարկվել է վերջինիս պահանջով, քանզի սկսվում է հետեւյալ բառերով. «Ընթացք տալով մեր կուսակցության տարբեր ներկայացուցիչների կողմից Ձեզ տրված խոստմանը, Ձեր ուշադրությանն ենք ներկայացնում այն անձերի ցուցակը, որոնց թեկնածություններն ենք առաջադրում առաջիկա կառավարության կազմում ընդգրկելու»:

Այնուհետեւ տկն Աննան պնդում է, որ «Իշխանափոխություն» հոդվածի հեղինակը միայն 1998 թ.-ից հետո հասկացավ, «որ մարդկայնորեն անպատրաստ գործիչներ են իշխանության գլուխ» կանգնած եղել: Եվ իր իսկ պնդումից ժիր աղջնակը սկսում է հայհոյանքի եւ որակումների մի ամբողջ կույտ շպրտել ՀՌԱԿ ատենապետի հասցեին «ամեն պահ դավաճանելու եւ թիկունքից հարված հասցնելու պատրաստակամության, անօրինականություններին աջակցելու» մասին: Նախ եւ առաջ Աննային ոչ կողքից, ոչ էլ ուղղակի հարվածել պետք չէ, բնությունն անհրաժեշտը կատարել է, իսկ ինչ վերաբերում է հասկանալու համար թե՛ կուսակցության ղեկավարի եւ թե՛ կազմակերպության դիրքորոշումը իսրայելյանների պատվիրատուների մասին, մի մեջբերում ՀՌԱԿ II համագումարի քաղաքական զեկուցումից, որը տեղի է ունեցել ոչ թե 98-ից հետո, այլ 1993 թ. ապրիլին. «ՀՀՇ-ն հանդիսանալով ազգային շարժման ծնունդը, աջակցություն ու համակրանք վայելելով ժողովրդի լայն զանգվածներում, հետզհետե տիրացավ գործադիր իշխանության հիմնական լծակներին՝ համագործակցելով ապաքաղաքականացված նախկին սովետական էկոնոմիկայի ներկայացուցիչների, երբեմն նույնիսկ հանցագործ տարրերի հետ, ձեւավորվեց իշխող մի միավորում, որի հեռացումը հանրապետության քաղաքական ասպարեզից պահանջել եւ պահանջում է ՀՌԱԿ-ը: Հայտարարելով իրեն ժողովրդավարության պաշտպան, ազատ շուկայական հարաբերությունների կողմնակից, ՀՀՇ-ն իրականում իր քաղաքականությամբ վարկաբեկեց թե՛ ժողովրդավարությունը, թե՛ իրական շուկայական հարաբերությունները: Այդպես էլ չկայանալով որպես քաղաքական կազմակերպություն, այն այսօր ժողովրդավարության գործընթացն արգելակող մարմին է (**«Ազգ»**, թիվ 72(323), 20 ապրիլի, 1993 թ.):

«Առավոտ» օրաթերթի թղթակցուհին եւս մի մեջբերում է կատարում «Իշխանափոխություն» հոդվածից, բայց այս անգամ առանց մեկնաբանությունների: «Նրանք («Ղարաբաղ» կոմիտեն) պահում էին կաշառված, փողոցային «լյումպենացված» կանանց հրոսակախմբեր»: Ծանոթանալով աննաիսրայելյանական «սկզբունքայնությանը», «ազնվությանը» եւ այլ շնորհներին, կարելի է հստակ եզրակացնել՝ ոչ թե պահում էին, այլ շարունակում են պահել...

ԵՎԳԵՆԻ ԿՈՒՐՂԻՆՅԱՆ

ՍՏՈՒԳՈՒՄ

Հայաստանի քաղավիացիան հիմնականում համապատասխանում է ԻԿԱՕ-ի պահանջներին

Քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության (ԻԿԱՕ) վերջերս կատարած ստուգումից արձանագրվել է, որ ՀՀ Քաղաքացիական ավիացիայի համակարգը հիմնականում համապատասխանում է ԻԿԱՕ-ի պահանջներին: Մոնրեալից ժամանած մասնագետները, մոտիկից ծանոթանալով հայկական օդանավերի թռիչքային պիտանիության, թռիչքների անվտանգության եւ մի շարք այլ ոլորտներում գործերի իրական վիճակին, հաստատել են, որ համակարգը որոշ թերություններով հանդերձ բավարարում է ներկայացվող պահանջներին: Ինչպես «Ազգին» տեղեկացրին ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության (ՔԱԳՎ) մամուլի եւ տեղեկատվության կենտրոնից, վերոհիշյալ ստուգումն անցկացրել է ԻԿԱՕ կենտրոնական գրասենյակը: Նման ստուգումները ժամանակացուցային են եւ պարբերաբար անցկացվում են կազմակերպությանն անդամագրված 186 պետություններում, որոնցից մեկն էլ Հայաստանի Հանրապետությունն է:

ՔԱԳՎ մամուլի խորհրդական Սերժ Մանուկյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ ներկայումս տարբեր նախարարությունների հետ համաձայնեցման փուլում է գտնվում ՀՀ օդային օրենսդրությունը: Այն մշակվել է ՔԱԳՎ-ի եւ «Շվեդ-Ավիայի» հետ համատեղ եւ բխում է «միջազգային պրակտիկայի ոգուց»: Իրենց այցի ընթացքում ԻԿԱՕ-ի մասնագետները կարեւորել են ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից օդային օրենսգրքի հնարավորինս սեղմ ժամկետում ընդունումը, որը միջազգային առումով պատշաճ հիմք կհանդիսանա քաղավիացիայի բնագավառում բազմաբնույթ գործունեության կանոնակարգման եւ անհրաժեշտ հսկողության իրականացման համար:

Գ. Մ.

Իրավիճակ

Կառավարության հրաժարականն իրական է դառնում

Այս նախաձեռնության հեղինակները երկրապահականներն են, զուգե ակամա

Այն, ինչ կատարվեց Հանրապետական կուսակցության ներսում, բնավ էլ միայն Ալբերտ Բազեյանի պաշտոնանկության հետեւանք չէր։ Երկրապահական թեւի հիասթափությունը մայր կուսակցությունից սկսվել էր դեռ այն ժամանակ, երբ պաշտոնից հեռացվեց վարչապետ Արամ Սարգսյանը, իսկ գեներալ Մանվել Գրիգորյանը նախագահի հրամանով ստանձնեց պաշտպանության նախարարի տեղակալի պաշտոնը՝ էապես ապաքաղաքականացվելով եւ կորցնելով քաղաքական գործընթացների վրա որոշիչ ազդեցություն ունենալու հնարավորությունը։ Հանրապետության նախագահի այս քայլերը երկրապահականների համար ստեղծեցին հիրավի երկակի վիճակ. մի կողմից նրանց առջեւ հստակ ուրվագծվեց քաղաքական դաշտից մեկուսացման վտանգը, մյուս կողմից՝ իշխանության մեջ վերջին օղակները գոնե պահպանելու անհրաժեշտությունը։ Դա էր պատճառը, որ գերխնդիր դարձավ բոլոր հնարավոր միջոցներով Ալբերտ Բազեյանին իր պաշտոնում պահպանելը։

Քավության նոխազ դարձնելով հանրապետականներին, երկրապահական շերտը վերջիններիս սկսեց մեղադրել քաղաքական գործընթացների վրա ազդեցությունը կորցնելու եւ իշխանությունների «կցորդը» դառնալու մեջ՝ միայն տողատակերից հասկացնելով, թե ում նկատի ունեին իրական իշխանության կրողը համարելով։ Սակայն մեղադրանքներին հաջորդեցին այնպիսի քայլեր, որոնք միայն Հայաստանում կարելի էր պատկերացնել։ Խորհրդարանում ներկայացված «Միասնություն» դաշինքից սինթեզվելով, երկրապահականները ստեղծեցին «Հայաստան» պատգամավորական խումբը՝ միաժամանակ մնալով Հանրապետական կուսակցության մեջ, առավել եւս մնալով կուսակցության վարչության կազմում։ Դա ԱԺ կանոնակարգի թերեւս ամենամեծ ճեղքվածքն էր, որից հետեւությամբ օգտվեցին երկրապահականները՝ լուծելով «մեկ գնդակով երկու բադ որսալու» հանելուկը։ Ստեղծվեց անհեթեթ մի վիճակ. իշխանություն ենք առանց իշխանություն լինելու, հանրապետական ենք, բայց կարող ենք դեմ լինել կուսակցության քաղաքական կեցվածքին եւ, վերջապես, ընդդիմություն ենք՝ լինելով իշխանության ներսում։

Այստեղ հարց է առաջանում, թե ինչպե՞ս կարող էր Հանրապետական կուսակցությունը թույլ տալ իր իսկ ներսում անկախ ինչ-որ գոյակցության ստեղծումը։ Պատճառները մի քանիսն են։ Երբ հարց դրվեց ստատուս քվոյի պահպանման մասին, հանրապետականներն ամեն կերպ փորձում էին օգտագործել այն փաստարկը, որ կուսակցության եւ երկրապահականների միացման կնքահայրը Վազգեն Սարգսյանն է։ Պատահական չէր Տիգրան Թորոսյանի վերջերս արած արտահայտությունը. «Ցավոք այն, ինչ արվում է այս օրերին (նկատի առնելով ՀՀԿ-ից դուրս գալու մի քանի երկրապահականների հայտարարությունը՝ Գ. Ա), հակառակ է այն գործընթացին, որը 1998-ին սկսել էր Վազգեն Սարգսյանը եւ լավ կլինի նման քայլ անելուց առաջ հիշել, թե ինչը երբ է սկսվել եւ ով է սկսել»։ Վազգեն Սարգսյանի անձն ու հեղինակությունը վկայակոչելն, ինչ խոսք, ինքնանպատակ լինել չի կարող։ Պարզ հասկանալով, որ «Միասնության» եւ մասնավորապես ՀՀԿ-ի քաղաքական ստատուսի բարձրացման հիմնական պատճառը Վազգեն Սարգսյանն էր, հանրապետականները չէին կարող վերջնական որոշումներով երկրապահականներին հեռացնել իրենց շարքերից, առջեւում ունենալով հասարակության մեջ ընկնող վարկանիշը։ Մյուս էական պատճառն այն է, որ երկրապահականների հանդեպ միանշանակ դիրքորոշում որդեգրելով, ՀՀԿ-ն անուղղակիորեն կհաստատեր վերջիններիս այն քննադատությունը, թե առաջնորդի մահից հետո կուսակցությունը դարձել է սոսկ իշխանության մասնիկ։ Այդ պատճառով էլ ՀՀԿ-ն ընտրեց ոսկե միջինի տարբերակը։ Եվ քանի որ հիմնական շեշտադրումները երկրապահականների կողմից դրվում էին կադրային քաղաքականության վրա, հանրապետականները սարքեցին ոչինչ չասող, սվաղված մի բանաձեւ, ըստ որի կադրային քաղաքականությունը մշակվում է ՀՀԿ-ում, բայց կադրերի փոփոխությունն իրականացվում է ՀՀԿ-ից դուրս։ Թե ինչ է սա նշանակում, թերեւս միայն իրենք կարող են հասկանալ։ Պարզ է ձեւակերպման նպատակը. կադրային հարցերում մեզանից հեռու։ Այդ դեպքում տրամաբանական հարց է առաջանում, որին հանրապետականները դեռեւս պատրաստ չեն պատասխանելու. իսկ ո՞վ կամ ինչպե՞ս է պատասխանատու ձեր իսկ կառավարության գործունեության համար, եթե դրա իրականացնողների նշանակման, հեռացման հարցերը լուծվում են ձեզանից անկախ։ Հիշեցնենք, որ այսօրվա կառավարության կազմը լրացնում են գլխավորապես հանրապետականները, իսկ «Միասնության» մյուս թեւը՝ ՀԺԿ-ն, գործադիր իշխանության հանդեպ իր դիտորդի կեցվածքը ՀՀԿ-ի կոկորդը խրեց դեռ ամիսներ առաջ։

Հասկանալի է դառնում, որ այս վիճակով երկակի ստանդարտներ են օգտագործվում՝ իշխանությունը կրելու գայթակղության եւ կորցնելու վախի ներքո, որը հետեւողականորեն բերելու է իշխանությունների միջեւ քաղաքական հավասարակշռության խախտման։ Իսկ դա ամենահիմնական պատճառը կարող է հանդիսանալ կառավարության հերթական հրաժարականի, առավել եւս, երբ դրա ուրվագծերը պարզվում են մեկ այլ մատիտի օգնությամբ։

ԱԺ-ում չունենալով անհրաժեշտ մեծամասնություն, «Միասնություն» դաշինքը միայն բանակցությունների միջոցով եւ քաղաքական փոքրամասնության օժանդակությամբ էր կարողանում անհրաժեշտ օրինագծեր անցկացնել եւ սատարել կառավարությանը։ Իրավիճակը սակայն փոխվեց ՀՀԿ-ի համար ոչ այնքան բարենպաստ ուղղությամբ։ Նախ տարաձայնություններ սկսեցին առաջանալ դաշնակիցների՝ ՀՀԿ-ի եւ ՀԺԿ-ի միջեւ, մինչ այդ «Միասնությունից առանձնացավ «Հայաստան» խումբը, իսկ «Կայունություն» խմբի պառակտման եւ փոքրացման շնորհիվ ՀՀԿ-ն վերջնականապես կանգնեց այն փաստի առջեւ, որ քաղաքական դաշտում չի կարող այլեւս նվազագույն նեղ շրջանակով անհրաժեշտ որոշումներ ընդունել։ Եվ եթե մինչ այդ «Միասնության» հետ կոմպրոմիսների գնում էին քաղաքական փոքրամասնությունները, այսօր նման վիճակի մեջ է ընկել «Միասնությունը», որի ցանկացած խնդրանք կամ պահանջ շատ հանգիստ կարող է անտեսվել եւ արհամարհվել մյուս ուժերի կողմից։ Վկայությունը՝ ԱԺ ֆինանսաբյուջետային հանձնաժողովի նախագահի ընտրությունը, որը ՀՀԿ-ի հեգեմոն դիրքի մայրամուտը կարելի է համարել։ Իսկ դա նշանակում է, որ կառավարությունը եւս վտանգի առջեւ է կանգնել եւ, ընդունված խաղի կանոնների համաձայն, երբ չունի համապատասխան քաղաքական մեծամասնություն, կարող է շատ շուտով հրաժարական ներկայացնել։

Այս պարագայում ՀՀԿ-ն միայն մի ելք ունի՝ հնարավորինս արագ կոմպրոմիսների գնալ քաղաքական ուժերի հետ, այսինքն նոր վերադասավորումների նախաձեռնություն սկսել, որի կայացմամբ թեեւ խախտվելու է ստատուս քվոն, սակայն ՀՀԿ-ն կարող է փրկել ինչպես իրեն, այնպես էլ կառավարությանը։ Հարցն այն է, թե ո՞ր ուժերը կլինեն դրանք եւ կգնա՞ն արդյոք ՀՀԿ-ի հետ նոր վերամիավորումների։ Սակայն դա քննարկման այլ ոլորտ է։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Որքա՞ն է պատրաստ Հայաստանը հյուրընկալելու 150 հազար մարդու

Տուրիզմի զարգացման հիմնադրամը համոզում է, որ նախկին ներուժը կարող է բավարարել ներկա պահանջները

Տարբեր ամբիոններից բազմիցս հայտարարված մոտ 150 հազ. տուրիստների հոսքի մասին խոսակցությունները խիստ հակասական են։ Լավատեսները համոզված են, որ այդքան մարդ հաստատապես կցանկանա քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակն անցկացնել Հայաստանում։ Հոռետեսների պնդմամբ այդ թիվը իշխանությունների սոսկ բարի ցանկությունն է, ինչպես եւ՝ 40 հազար աշխատատեղ բացելու մասին հավաստիացումները։ Իսկ առավել իրատեսներին հետաքրքրում է այն կարեւոր հարցը, թե, ենթադրենք, այդքան մարդ կգա, գոնե՝ 100 հազարը, որքա՞ն ենք պատրաստ նրանց գոնե նվազագույն մակարդակով ընդունելու ու ճանապարհելու։

Տուրիզմի բնագավառի «վետերանները» պնդում են, իսկ վիճակագրությունը՝ հաստատում, որ խորհրդային տարիներին Հայաստան է այցելել տարեկան 500-700 հազ. մարդ։ Համեմատելով այդ թիվն անցյալ տարի Հայաստան այցելած մոտ 30 հազարի հետ, մնում է միայն պարզել, թե վերջին 10 տարիներին տուրիստների թվի կտրուկ կրճատման, հին կապերի վերացման ու նորերի բացակայության արդյունքում, շուկայում երկրաչափական պրոգրեսիայով աճած տուրգործակալությունների ու նրանց շիլաշփոթ գործունեության, օրենսդրական դաշտի բացակայության պայմաններում ի՞նչ վիճակում է ոլորտն ընդհանրապես, երբ տուրիզմով զբաղվող կազմակերպությունները, հյուրանոցներն ու բազաները, ինչպես նորակառույց, այնպես էլ՝ նախկին, որոնք ժամանակին նույնիսկ չէին հասցնում ընդունել ու ճանապարհել բազմաթիվ հյուրերի, այսօր կամ լիկվիդացել կամ էլ կիսով չափ են աշխատում։

Խորհրդային տարիներին Հայաստանի տուրիզմը ներկայացնում էին երեք խոշոր կազմակերպություններ՝ տուրիզմի խորհուրդը, «Ինտուրիստն» ու «Սպուտնիկը»։ Տուրիստների սպասարկման գերակշիռ մասն իրականացնում էր տուրխորհուրդը։ Այն այսօր վերածվել է Տուրիզմի զարգացման հիմնադրամի, եւ, փաստորեն, նախկին համակարգի ամենամեծ ժառանգորդն է։ Հիմնադրամի գլխավոր տնօրեն Ստեփանյանը տեղեկացրեց, որ տուրիզմի խորհրդի 48 ձեռնարկություններից այսօր մնացել են 16-ը։ Նախկին տուրիստական բյուրոները, որոնց տուրօպերատորի ֆունկցիան, փաստորեն, ներկայումս ստանձնել են մասնավոր տուրգործակալությունները, լիկվիդացել են։ Ինչ վերաբերում է հյուրանոցներին ու տուրբազաներին, ապա դրանց մի մասն է միայն պիտանի օգտագործման։ Չնայած, պրն Ստեփանյանի հավաստմամբ, իրենք ամեն ինչ արել են հնարավորինս պահպանելու համակարգի ներուժը։

Հիմնադրամը Երեւանում ունի երկու հյուրանոց՝ «Էրեբունին» ու «Նաիրին»։ «Էրեբունու» երկրորդ մասնաշենքում այդպես էլ հյուրեր չապրեցին, քանի որ առաջին օրվանից բնակեցված է եղել (հայտնի չէ, թե մինչեւ երբ) փախստականներով, իսկ առաջին մասնաշենքը անցյալ տարիներին գործել է մասամբ, 10 տոկոսից էլ ցածր ծանրաբեռնվածությամբ, եթե չհաշվենք 1999-ի համահայկական խաղերն ու 1996 թ.-ի շախմատի աշխարհի օլիմպիադան, որոնց մասնակիցների մեծ մասն իջեւանեց այս հյուրանոցում։ Անցյալ տարիների ընթացքում հյուրանոցը վերածվել էր տարբեր մանր-մունր ու հիմնականում տուրիստական կազմակերպությունների «բնակատեղիի»՝ հյուրանոցից վերածվելով վարձակալական մի հսկա շինության։ Այսօր արդեն, պրն Ստեփանյանի հավաստմամբ, շենքի երրորդ եւ չորրորդ հարկերից նախկին տարիներին վարձակալությամբ տրված կազմակերպությունները հանված են (թեեւ երրորդ հարկում նկատելի էր, որ ոչ բոլորն են լքել հյուրանոցը, մի քանի «ֆիրմաներ» դեռ շարունակում են իրենց գործունեությունը- Գ. Մ.), եւ մասնակիորեն վերանորոգվելուց ու հարդարանքից հետո հյուրանոցն ամբողջությամբ իր 400-500 տեղերով պատրաստ է ընդունելու հյուրերին։ Այն հարցին, թե բավարարո՞ւմ է արդյոք համարների վիճակը այսօրվա պահանջներին, պրն Ստեփանյանը լավատեսորեն պատասխանեց, որ 96 թվականի օլիմպիադայի առիթով վերանորոգման արդյունքում այսօր արդեն հյուրանոցի 3 հարկերի համարներն առանց վերապահումների կարող են ընդունել հյուրերի։

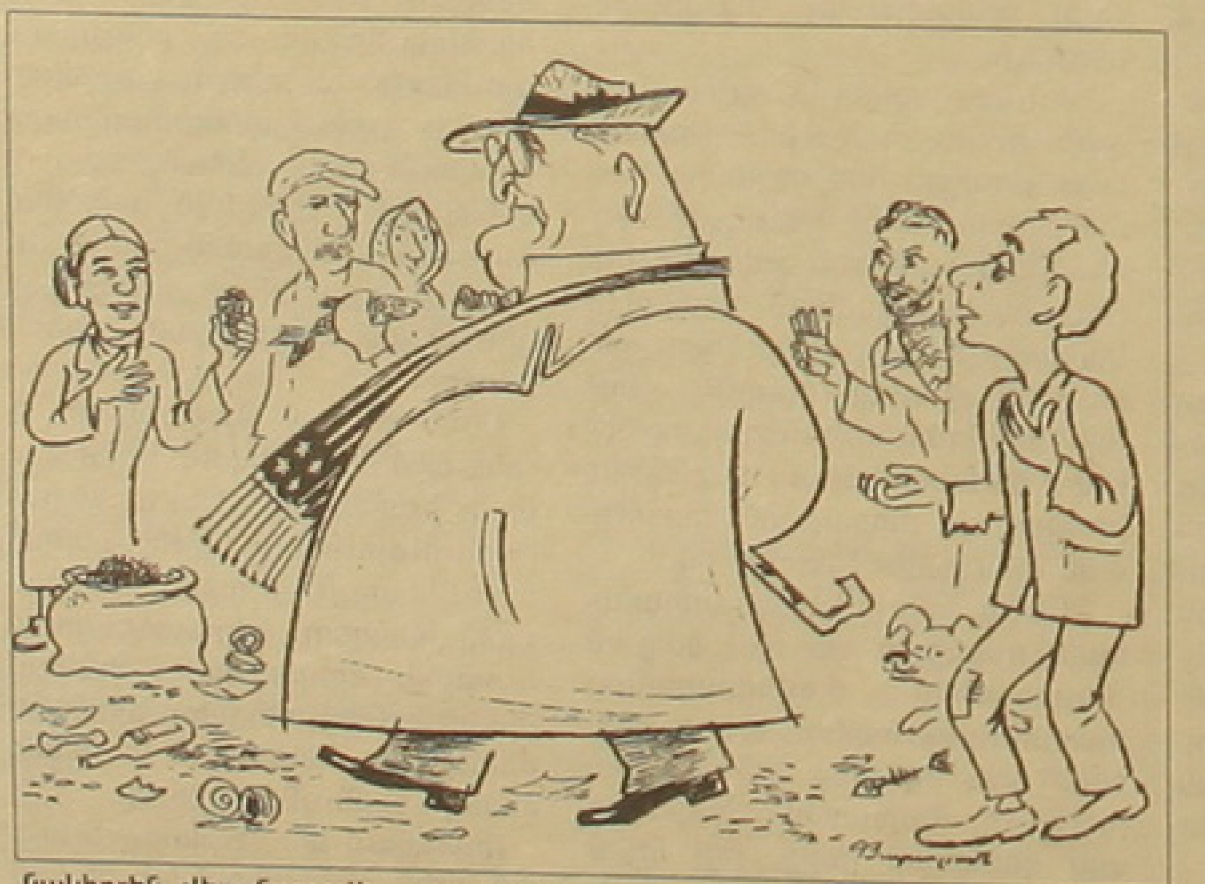

Մյուս մեծ հյուրանոցը Նորքի բարձունքում տեղակայված «Նաիրին» է, որը նույնպես բնակեցված է փախստականների ընտանիքներով։ Ներկայումս հյուրանոցի մի քանի հարկեր վերանորոգվում են եւ մայիս ամսից պատրաստ կլինեն մոտ 200 մարդ ընդունելու։ Ընդհանրապես, պրն Ստեփանյանը մայիս ամսից հետո հյուրերի մեծ հոսքի սպասող լավատեսներից է։ Նրա պնդմամբ, հիմնադրամին պատկանող մարզային հյուրատներն ու տուրբազաները եւս կարելի է այսօրվա վիճակով շահագործել. Սեւանի տուրիստական հանգրվանը կարող է ընդունել 80-100 մարդու, Դիլիջանի «Շուշան» հանգրվանը՝ մոտ 60, Ղափանի քաղաքային հյուրանոցը՝ մոտ 80, Դիլիջան-Վանաձոր ճանապարհին տեղակայված «Թեժլեռի» տնակները՝ 60 մարդու։ Հիմնադրամին պատկանող մյուս մարզային հաստատությունները կամ ավերվել են 88-ի երկրաշարժի հետեւանքով (Գյումրի, Վանաձոր, Ստեփանավան), կամ էլ լիովին վերանորոգման կարիք ունեն (Իջեւան, Ալավերդի)։

Հիմնադրամը համարում է, որ նախկինում գործող երթուղիները, առկա տրանսպորտային միջոցները (նախկին տուրխորհրդի բոլոր ավտոբուսները պահպանվել են), գիդերը, ընդհանրապես, ամբողջ նախկին ներուժը լիովին համապատասխանում են արդի պահանջներին։ Հիմնադրամի տնօրենին զայրացնում են տուրիզմի «նախկին դպրոց» ու «ներկա դպրոց» որակումները։ Ըստ նրա, հարուստ փորձ ու ինտելեկտ ունեցող գիդերն ու մասնագետներն այսօր էլ կարող են կատարել լիարժեք աշխատանք։ Հիմնադրամի կողմից պատրաստվում են նամակներ ու երթուղիների մասին տեղեկագրեր, որոնք կտարածվեն սփյուռքի թերթերում, դեսպանատներում ու հասարակական-մշակութային կենտրոններում։ Ի պատասխան մեր հարցի, թե այդ ամբողջ գովազդային-տեղեկատվական աշխատանքը թանկ հաճույք է, եւ արդյոք հիմնադրամի հնարավորությունները կբավարարե՞ն, լավատեսորեն տեղեկացվեց, որ հիմնադրամը պետք է խնդրի թերթերին ու համապատասխան կազմակերպություններին՝ աջակցելու իրենց (ինչը, անկեղծ ասած, մեր կողմից մի փոքր անհասկանալի է- Գ. Մ.)։ Հիմնադրամը շարունակում է համագործակցությունը մի քանի տուրգործակալությունների հետ՝ «Քարավան-տուր», «Արմենիա թրավել», «Լեւոն թրավել» եւ այլն, եւ նրանց հետ պայմանագրային աշխատանքը, նախկին ներուժի կուտակած հարուստ փորձը, հյուրանոցների ու հանգրվանների ներկայիս հնարավորությունները թույլ են տալիս ասելու, որ իրենք պատրաստ են այցելուների մեծ հոսքին։ Մնում է միայն այդ հոսքի ապահովումը։ Այդ առումով տուրիզմով զբաղվող կազմակերպությունների համար ամենակարեւորը, ըստ պրն Ստեփանյանի, պետության, մասնավորապես համապատասխան հանձնաժողովի միջոցառումների հստակ գրաֆիկ ունենալն է, որը պետք է լինի աշխատանքների կազմակերպման հիմնական ուղեցույցը։

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Հ. Գ. Վերնագիր դարձած հարցը բազմակողմանիորեն քննարկելու համար «Ազգը» այսուհետեւ հատուկ խորագրով կանդրադառնա 1700-ամյակի «տնտեսական էֆեկտին», տուրգործակալությունների ու հյուրանոցների, սպասարկման ոլորտի մյուս հաստատությունների վիճակին։

ԱՄՆ-ին նյարդայնացնում են Հայաստանում տեղաբաշխված ռուսական սահմանապահ զորքերը

2000 թ. հուլիսի 24-25-ը ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը աշխատանքային այցով մեկնեց Վաշինգտոն, հանդիպեց ԱՄՆ պաշտպանության այն ժամանակվա նախարար Ուիլյամ Քոհենին: Ակնհայտ է, Վաշինգտոնին նյարդայնացնում է հայ-թուրքական սահմանի ամբողջ երկայնքով տեղաբաշխված ռուս սահմանապահ զորքերի, ինչպես նաեւ Գյումրիի 102-րդ ռուսական ռազմակայանի առկայությունը, ինչի մասին ամերիկացի զինվորականները հաճախ են խոսում հայ պաշտոնյաների հետ հանդիպումների ընթացքում:

Վաշինգտոնում Սերժ Սարգսյանը հստակ բացատրել է, թե ինչո՞ւ են ռուս սահմանապահները հսկում հայ-թուրքական սահմանը՝ հիշեցնելով 1991-1992 թթ., երբ ղարաբաղյան ճակատում նոր-նոր էին ուժգնանում բախումները: Հիշեցնենք՝ 1992 թ. մարտին Թուրքիայի այն ժամանակվա նախագահ Թ. Օզալն իր կառավարությունից պահանջեց հայերի «ոճրագործությունների» դեմ վճռական քայլերի դիմել, սպառնալով «թուրքական ռազմական ուժերով կանգնեցնել հայերի առաջխաղացումը», 1993 թ. Քելբաջարի գրավումից հետո Օզալը, ակնարկելով 1915 թ. Ցեղասպանությունը, հայտարարեց, թե հայերը «դասեր չեն քաղել Անատոլիայի փորձությունից եւ այնտեղ կրած պատժից»: Ապա Թուրքիայի նախագահը «Հայաստանի վրա մեկ-երկու ռումբ արձակելու» թույլտվության խնդրանքով դիմեց ԱՄՆ նախագահ Բ. Քլինթոնին: Անկարայում սկսել էին լրջորեն քննարկել Հայաստանի նկատմամբ «կիպրոսյան տարբերակի» կիրառումը, Նախիջեւանում տեղաբաշխվել էին շուրջ 3000 թուրք կամավորներ: Դժվար է ասել, ինչով կավարտվեր այդ ամենը, եթե ռուսական ԶՈՒ գլխավոր շտաբի պետ մարշալ Շապոշնիկովը լրջորեն չզգուշացներ Թուրքիային, որից հետո թուրք գեներալիտետը մի կողմ դրեց Հայաստան ներխուժելու ծրագիրը:

Սերժ Սարգսյանը ամերիկացի զինվորականներին ասել էր, որ «ղարաբաղյան հակամարտության թեժ շրջանում Թուրքիան ցուցադրաբար իր տանկերը մոտեցրել էր Հայաստանի սահմանին, իսկ Ռուսաստանը միակ պետությունն էր, որ Թուրքիային տվեց բանավոր զգուշացում»: Իր վերջին մամլո ասուլիսում, պատասխանելով «Ազգի» հարցին, որը վերաբերում էր հայ-թուրքական սահմանում ռուս զինվորների առկայությանը, Սերժ Սարգսյանն ասաց. «Այնքան ժամանակ, քանի դեռ մեր տարածաշրջանում Հայաստանի նկատմամբ առկա կլինի թուրքական վտանգը, Հայաստանում տեղակայված կլինեն ռուսական ռազմական հանգրվանը եւ սահմանապահ զորքերը: Եթե այդ վտանգը այլեւս գոյություն չի ունենա, ապա այն ժամանակ կմտածենք»:

Ենթադրաբար, ՀՀ արտգործնախարարությունում թուրքական վտանգին լրջորեն չեն մոտենում: Մեկ անգամ եւս մեջբերենք հայ-ամերիկյան հարաբերությունների շուրջ ՀՀ պաշտոնական տեսակետից մեկ դրվագ. «Հարավային Կովկասում իր քաղաքական եւ առեւտրատնտեսական շահերը հետապնդելու համատեքստում ԱՄՆ-ը Հայաստանին ընդհանուր առմամբ վերաբերվում է որպես բարեկամ երկրի: Այնուամենայնիվ, ՀՀ տարածքում ռուսական ռազմական ներկայության ամրապնդումը, Թուրքիայի հետ չկարգավորված խնդիրների առկայությունը եւ կասպյան նավթամուղների անվտանգությանը սպառնացող ԼՂ չլուծված հակամարտությունը բարդացնում են տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի ռազմավարական նպատակների իրագործումը»:

Սա հստակ ակնարկ է, որ «ռուսական ռազմական ներկայության ամրապնդումը» ամերիկացիների սրտով չէ, նյարդայնացնում է նրանց, խոչընդոտ է հայ-ամերիկյան հարաբերությունների խորացմանը: Մի կողմ թողնենք 102-րդ ռազմահանգրվանը եւ անդրադառնանք հայ-թուրքական սահմանի երկայնքով տեղաբաշխված ռուս սահմանապահ զորքերի կարգավիճակին: Եթե ԽՍՀՄ շրջանում սահմանապահները ենթարկվում էին ՊԱԿ-ին, ապա այսօր ՌԴ նախագահին, ի տարբերություն 102-րդ ռազմահանգրվանի, որն ունի այլ կարգավիճակ եւ ենթարկվում է ՌԴ պաշտպանության նախարարությանը:

1992 թ.-ին Հայաստանի եւ Ռուսաստանի կառավարությունների միջեւ կնքված «ՀՀ տարածքում սահմանապահ զորքերի կարգավիճակի մասին» պայմանագրի համաձայն, ՌԴ սահմանապահ զորքերի համալրումը իրականացվում է հավասար հարաբերակցությամբ՝ 50 տոկոսը ՀՀ քաղաքացիներ են, 50 տոկոսը՝ ՌԴ քաղաքացիներ: Եթե ռուս սահմանապահներն ուղղակիորեն գտնվում են ՌԴ նախագահի ենթակայության տակ, ապա հայ սահմանապահները ՀՀ զինված ուժերի կազմում են, այսինքն՝ ենթարկվում են պաշտպանության նախարարությանը: «Ազգի» ունեցած տեղեկությունների համաձայն, ԱՄՆ-ը ցանկանում է համոզել Հայաստանի իշխանություններին, որպեսզի հայ սահմանապահների կարգավիճակը փոխվի եւ պաշտպանության նախարարության վերահսկողությունից տեղափոխվի անվտանգության ուժերի կազմ: Նպատակն առավել քան հստակ է. ավանդական ռուսամետ կողմնորոշում ունեցող հայկական զինված ուժերի հսկողությունից հեռու պահել հայ-թուրքական սահմանը հսկող հայ սահմանապահներին: Բնականաբար, ԱՄՆ-ը այս ամենն անում է քայլ առ քայլ՝ քաղցրությամբ:

Եթե նկատել եք, վերջին շրջանում ռուսամետ հայ կոմունիստները մոռացել են հայ-ռուսական դարավոր բարեկամության մասին: Լավատեղյակ աղբյուրների տվյալներով՝ ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանության քաղցրությունն ուղղակիորեն ազդել է նաեւ հայ կոմունիստների մտածելակերպի վրա: Հասկանալի լեզվով ասած՝ հայ կոմունիստները չեն դիտչում ամերիկացիների «խաբրին»: Սա խոսակցության այլ թեմա է, որին չանդրադառնալ չենք կարող:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայ-թուրքական հարաբերություններում եվրոպական նախաձեռնությունը գերադասելի է ամերիկյանից

Սկիզբը էջ 1

Ակնհայտ է, որ հայ-թուրքական հարաբերություններում նախաձեռնությունը նախաձեռնողի համար ենթադրում է Հայաստանում դիրքեր ամրապնդելու եւ Անդրկովկասում Թուրքիայի միջոցով գործելու լայն հնարավորություն: Քանի որ Հայաստանը շնորհիվ Ռուսաստանի հետ զինակցության ազդեցիկ քաղաքական գործոն է դարձել եւ մեծապես սահմանափակում է թուրքական գործոնի ազդեցությունն անդրկովկասյան հանրապետություններում, ուստիեւ հաջողության պարագայում մեծանում է նաեւ նախաձեռնողի՝ այդ երկու գործոնների վրա հենվելու հավանականությունը: Դա նրա առջեւ կբացի Հայաստանից բացի անդրկովկասյան մյուս հանրապետություններում եւս դիրքեր ամրապնդելու հնարավորություն, ինչը համազոր է ողջ Անդրկովկասում դիրքերի ամրապնդմանը:

Առհասարակ միջպետական երկկողմ հարաբերությունները միայն հարաբերվող կողմերի շահերը չէ, որ արտահայտում են: Դրանք անպայման անդրադառնում են նաեւ երրորդ երկրների շահերի վրա: Հատկապես այն դեպքում, երբ այդ շահերը տարածաշրջանային են, իսկ տվյալ տարածաշրջանում հանուն ազդեցության անհաշտ պայքար է ծավալվում միջազգային ուժերի միջեւ: Անդրկովկասը որպես այդպիսին թե՛ այդ պայքարի թատերաբեմ է եւ թե՛ հակամարտությունների օջախ: Որքան էլ այդ հակամարտությունները երրորդ կողմին չվերաբերեն, իրենց վրա են գրավում վերոհիշյալ ուժերի սեւեռուն ուշադրությունը, միջնորդական առաքելությունների տարբեր դրսեւորումներով հանդերձ:

Այդ հակամարտություններից է ղարաբաղյանը, դրա ընթացքը իրենց հայեցողությամբ վերահսկելու միջազգային ուժերի միտումները բարեբախտաբար շոշափելի արդյունքի չեն հանգեցնում: Բայց եւ այնպես դրանց արդյունքում Հայաստանը վերջիններիս ավելի քան շահագրգռում է: Դա իր հերթին հայ-թուրքական հարաբերությունները եւս դարձնում է շահագրգռության առարկա: Այսպիսով, հարաբերությունների բարելավման ամերիկյան նախաձեռնություններին ինքնաբերաբար հետեւում է եվրոպական երկրների նախաձեռնությունը:

Անկախ ԱՄՆ-ի ու եվրոպական երկրների միտումներից Անդրկովկասում լարվածությունը թուլացնելու, անդրկովկասյան հանրապետությունների բեւեռացումը վերացնելու համար, ինչ խոսք, անհրաժեշտ է կարգավորել հայ-թուրքական հարաբերությունները: Քանի որ Թուրքիան այդ հարաբերություններին խիստ բացասական վերաբերմունք է ցուցաբերում, ուստի եւ միանգամայն անհրաժեշտ են դրանց բարելավման նախաձեռնությունները: Հարկ է սակայն նշել, որ հարցը սոսկ Թուրքիայի բացասական վերաբերմունքը չէ, այլ հայ-թուրքական հարաբերությունների ներքաշումը Անդրկովկասում հանուն ազդեցության Ռուսաստան-ԱՄՆ պայքարի ոլորտ: Սա եւս կարգավորման լուրջ խոչընդոտ է: Ուրեմն կարգավորման համար անհրաժեշտ է նաեւ հայ-թուրքական հարաբերությունները դուրս բերել ռուս-ամերիկյան պայքարի ոլորտից: Այս հանգամանքը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ հարաբերությունների կարգավորման առումով եվրոպական նախաձեռնությունն անհամեմատ նախընտրելի է ամերիկյանից:

Որքան էլ Թուրքիան հակադրվի եվրոպական նախաձեռնություններին, չպետք է մոռանալ, որ Կովկասը կենսական շահերի գոտի է հայտարարել Միացյալ Նահանգները, այլ ոչ թե եվրոպական երկրները: Ավելին, հենց Մ. Նահանգներն է, որ Հայաստանին Թուրքիայով միջնորդավորված արեւմտյան կողմնորոշում պարտադրելու փորձեր է կատարում, իսկ հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը միաժամանակ փորձում է Անդրկովկասից Ռուսաստանի արտաքսման նպատակին ծառայեցնել: Հետեւաբար հայ-թուրքական հարաբերություններում եվրոպական նախաձեռնությունը ոչ միայն հակազդեցություն առաջ կբերի Ռուսաստանում, այլեւ ամերիկյանի հետ համեմատած նաեւ ընդունելի կլինի: Ի վերջո Ռուսաստանը Հայաստանի ռազմաքաղաքական դաշնակիցն է, իսկ նրա դիրքերը դեռ բավականին ամուր են Անդրկովկասում:

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ֆրանսիան լուրջ չի ընդունում թուրքական պատժամիջոցները

Վերջին շաբաթներին օրախնդիր դարձած թուրքական պատժամիջոցների թեման արծարծելով՝ Փարիզի «Ֆիգարո» թերթը դրանք բացատրում է թուրքերի «ոխակալ ազգայնականությամբ»: Թեեւ պաշտոնական մակարդակով այդ պատժամիջոցները չափավոր են, երկկողմ հարաբերություններում ընդհանուր մթնոլորտը վատթարանում է: Թուրքիայում սվիններով են ընդունել Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը: Դրա վերջին դրսեւորման մասին փետրվարի 8-ին գրեց Փարիզի «Ժուռնալ օֆիսիել» պաշտոնաթերթը: Խոսքը ֆրանսիական «Ալկատել» եւ ֆրանս-գերմանական «Աստրիում» ֆիրմաներին մեկ տարով ռազմական պատվերներից զրկելու մասին է: Բայց պաշտոնական հրապարակման մեջ մերժումը պատճառաբանվում էր ոչ թե Ցեղասպանության ճանաչմամբ, այլ թուրքական պետության եւ հիշյալ ֆիրմաների պայմանագրերի հետ կապված վեճերով:

Երկու շաբաթ առաջ հայտարարվել էր, որ Թուրքիան չեղյալ է համարում «Ալկատելի» լրտես արբանյակի գնման վերաբերյալ ստորագրված համաձայնագիրը: Բայց արդյունաբերական աղբյուրները տեղեկացնում են, որ փաստաթուղթը վաղուց սառեցված է եղել բացառապես առեւտրային պատճառներով: Ինչ վերաբերում է Թուրքիայում ավտոմայրուղու կառուցման իրավունքից ֆրանսիական երկու ընկերությունների զրկմանը, սա նույնպես կեղծիք է, քանզի խճուղային թունելի եւ կամրջի կառուցումը նախատեսված էր վտանգավոր սեյսմիկ գոտում:

Իշխանությունները բորբոքում են թուրքերի ազգայնական տրամադրությունները: Թուրքական մի շարք ֆիրմաներ հայտարարել են, թե առեւտուր չեն անելու Ֆրանսիայի հետ: Սահմանափակվել են մարզական կապերը: Թուրքիայի զինված ուժերի գլխավոր շտաբն առկախել է թուրք-ֆրանսիական կապերը: Փետրվարի 3-ի երեկոյան Ստամբուլում կրակել են Ֆրանսիայի հյուպատոսարանի վրա: Առեւտրի ասպարեզում ֆրանսիական ապրանքների ներմուծումն անհնար է արգելել, քանի որ 1996 թ. Թուրքիան Եվրամիության հետ ազատ առեւտրի պայմանագիր է ստորագրել:

Ինչ վերաբերում է թուրք պատմաբաններին, նրանք պաշտպանում են այն պաշտոնական վարկածը, թե ցեղասպանություն չի եղել, թեեւ ոմանք դատապարտում են օսմանյան արխիվներ մուտք գործելու վրա հաստատված սահմանափակումները: «Իսկ վերջերս Թուրքիայում հայկական հետազոտությունների ինստիտուտի ստեղծումը, ըստ երեւույթին, զուտ քաղաքական նպատակներ է հետապնդում», գրում է «Ֆիգարոն»: Այդ երկրի արդարադատության մարմինները «թուրք ազգին հրապարակավ զրպարտելու» մեղադրանք են ներկայացրել իրավապաշտպան Ակին Բիրդալին, որն անցյալ հոկտեմբերին Գերմանիայում իր ելույթում օգտագործել էր «ցեղասպանություն» բառը: Նրան սպառնում է 6 տարվա բանտարկություն:

Գ. Ռ.

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Արաֆաթը կայցելի՞ Սիրիա

Օրերս Հորդանանում պաղեստինյան դեսպանը հայտնել էր, որ սպասվում է առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի այցը Սիրիա՝ նախքան Ամմանում կայանալիք արաբական գագաթաժողովը, որը նախատեսված է մարտի 27-ին: Այս առնչությամբ փետրվարի 12-ին Դամասկոսից RMC-ի թղթակիցը հաղորդեց, որ սիրիական իրազեկ աղբյուրները հաստատել են Արաֆաթի նշյալ այցի լուրը, չճշտելով, սակայն, ժամկետը: Ի դեպ, Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադը վերջերս հնարավոր էր համարել իր հանդիպումը Արաֆաթի հետ, բայց՝ «շոշափելի արդյունքների հասնելու» պայմանով: Վերոհիշյալ աղբյուրները նշել են, որ Արաֆաթին ընդունելու համար Սիրիան պաղեստինյան իշխանությունից պահանջել է պարտավորվել հետեւյալ սկզբունքներով. կառչել ՄԱԿ-ի որոշումներից, փախստականների վերադարձի իրավունքից, պաղեստինյան պետության ստեղծումից՝ Երուսաղեմ մայրաքաղաքով եւ ապստամբության շարունակումից:

Նշենք, որ 1993 թ. պաղեստինա-իսրայելական «Օսլոյի» գաղտնի համաձայնագրերից ի վեր, Դամասկոսն Արաֆաթին մեղադրում էր արաբական դիրքորոշումների համակարգումը խախտելու մեջ: Այնուհանդերձ, 2000 թ. հունիսին պաղեստինցի առաջնորդը մեկնեց Սիրիա՝ հանգուցյալ նախագահ Հաֆեզ Ասադի հուղարկավորությանը մասնակցելու համար: Այնուհետեւ Արաֆաթը բազմիցս ձգտել էր հանդիպելու նախագահ Բաշար Ասադին, սակայն Դամասկոսի վերապահումները խոչընդոտել էին նման հանդիպմանը:

Ա. Մ.

Շարոնը եւ Բարաքը համաձայնեցրել են նոր կառավարություն կազմելու հիմնական սկզբունքները

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 13 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի նորընտիր վարչապետ Արիել Շարոնը եւ այդ պաշտոնից հեռացող Էհուդ Բարաքը համաձայնության են եկել ազգային միասնության կառավարության կազմավորման հիմնական սկզբունքների շուրջ: Երկու խոշորագույն քաղաքական կուսակցությունների՝ «Ավոդայի» եւ «Լիկուդի» բանակցային խմբերը երկուշաբթի երեկոյան մշակել են մի համաձայնագիր, որի համաձայն կողմերը պարտավորվում են պաղեստինցիների հետ շարունակել երկխոսությունը «երկարաժամկետ միջանկյալ համաձայնագրերի» միջոցով իրադրությունը կարգավորելու նպատակով:

Իսրայելա-սիրիական հակամարտությունը նախատեսվում է կարգավորել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 242 եւ 338 բանաձեւերի հիման վրա, ինչպես նաեւ՝ ելնելով «խաղաղության դիմաց տարածք» սկզբունքից: Նախագծում չի հիշատակվում Պաղեստինի անկախությունը եւ հավաստվում է Երուսաղեմի՝ որպես Իսրայելի «միասնական եւ անբաժանելի» մայրաքաղաքի կարգավիճակը: Փաստաթղթում կետ է մտցված Հորդանանի արեւմտյան ափին եւ Գազայի հատվածում նոր բնակավայրերի շինարարությունից հրաժարվելու մասին:

Բայց այսօր Էհուդ Բարաքը հայտարարեց, որ համաձայնագրում պետք է մի շարք սկզբունքային փոփոխություններ մտցվեն՝ հատուկ կետեր պաղեստինյան պետության ստեղծման եւ հրեական անջատ բնակավայրերի էվակուացման մասին:

Տեառնընդառաջ

Նորապսակների օրհնության օր

Տեառնընդառաջը կամ, ինչպես ժողովուրդն է ասում, Տրնդեզը Հայ եկեղեցին տոնում է ամեն տարվա փետրվարի 14-ին: Տրնդեզը «Տերն ընդ ձեզ» բառակապակցության աղավաղված ձեւն է: Այս տոնին հիշատակվում է քառասնօրյա Քրիստոսի ընծայումը տաճարին: Երբ լրացան Հիսուսի ծննդյան քառասուն օրերը, ծնողները նրան Բեթղեհեմից բերեցին Երուսաղեմ՝ տաճարին ընծայելու:

Ըստ Ավետարանի, Երուսաղեմում Սիմեոն անունով մի արդար եւ բարեպաշտ ծերունի էր ապրում: Աստծո հրեշտակը Սիմեոնին նախապես հայտնել էր, որ չի մահանալու, մինչեւ չտեսնի Աստծո օծյալին՝ Հիսուս Քրիստոսին: Երբ ծնողները մանուկ Հիսուսին բերում են տաճար, Սիմեոն ծերունին ընդառաջ է գնում նրան եւ գոհություն ու փառք տալիս Աստծուն, որովհետեւ տեսավ նրան, ով եկել է մարդկանց հոգիների փրկության համար եւ որպես աղբյուր անսպառ լույսի լուսավորելու է ամբողջ աշխարհը:

Տեառնընդառաջ նշանակում է Տիրոջն ընդառաջ ելնել: Իսկ Տիրոջն ընդառաջ ելավ եւ դիմավորեց Սիմեոն ծերունին:

Քրիստոսի համբարձումից հետո, առաքյալները Տիրոջ՝ երկրավոր կյանքի հետ կապված որոշ դրվագներ տոների են վերածել: Շնորհիվ Հակոբոս առաքյալի, Տեառնընդառաջը որպես տոն նույնպես մտավ տերունական տոների կարգը:

Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին, հավատարիմ մնալով առաքելական ավանդությանը, մինչեւ օրս, ամեն տարի, փետրվարի 14-ին տոնում է Տեառնընդառաջը:

Փետրվարի 13-ին եկեղեցիներում երեկոյան ժամերգությունից հետո Անդաստան է կատարվում, որի ժամանակ օրհնվում են երկրի չորս կողմերն՝ ի նշան գարնան բերքի առատության եւ արգասավորության: Մարդիկ եկեղեցու մոմերից վառում են իրենց ձեռքի մոմը եւ տանում տուն՝ հավատալով, որ Քրիստոսի անսպառ եւ փրկարար լույսը կլուսավորի նաեւ իրենց բնակարաններն ու հոգիները, քանզի եկեղեցում վառվող մոմը խորհրդանիշն է մեր Տիրոջ փրկարար լույսի:

Ժողովրդական սովորության համաձայն, երեկոյան մարդիկ իրենց բակերում եկեղեցուց բերած մոմի կրակով խարույկ են վառում, եւ նորապսակները կամ նշանվածներն իրենց հարազատների ու խաչեղբոր (քավոր) հետ ցատկում են խարույկի շուրջը, երգեր երգում եւ ուրախանում:

Քանի որ Տեառնընդառաջը համարվում է նաեւ նորապսակների օր, հաջորդ օրը նրանք գնում են եկեղեցի, մասնակցում Սուրբ պատարագին, քահանայից ստանում օրհնություն, որպեսզի իրենց ողջ կյանքն ընթանա սիրով ու համերաշխությամբ, լեցուն լինի աստվածահաճո ու առաքինի գործերով, եւ կյանքի ընթացքում դառնա Տիրոջն ընդառաջ գնալու լայն ճանապարհ:

ՏԵՐ-ՄԱՂԱՔԻԱ ՔԱՀԱՆԱ ՕՀԱՆՅԱՆ

Մալաթիայի Հայորդյաց տան հոգեւոր հովիվ

Տրնդեզ, ծխի կողմը տես,

Մեկ փութ ցանես՝ հարյուրը քաղես

Տյառնընդառաջի տոնն ունի հնագույն ավանդույթներ եւ առնչվում է կրակի մաքրագործող զորության հավատին: Տյառնընդառաջի խարույկը գարնան ավետաբերի խորհրդանշական դերն է կատարում: Հավատում էին, որ «Տրնդեզի կրակն իր հետ բերում է օդի բարեխառն օդ, առատ հունձք, արտերի բերրիություն եւ ամուսինների օրհնություն»: Այս գաղափարի շուրջն էլ կառուցված էին տոնական արարողությունները:

Տյառնընդառաջի հիմնական ծեսը խարույկ վառելն էր: Որոշ տեղեր խարույկը վառում էին միայն եկեղեցու բակում, այլ վայրերում՝ բոլոր տների, երրորդներում՝ միայն նշանված աղջիկների եւ նորապսակ ունեցող ընտանիքների բակերում: Վառելիքը բերում էին նշանված ու նորապսակ երիտասարդները, ընդ որում բերում էին բուն տոնի օրը: Առաջինը, քահանայի օրհնությունից հետո, վառում էին եկեղեցու բակի մեծ խարույկը: Կրակը վառելու պատվավոր իրավունքը նորապսակ, այդ տարի ամուսնացած նորափեսաներինն էր. եթե գյուղում նույնիսկ 10 նորափեսա լիներ, բոլորն էլ պետք է մասնակցեին կրակը վառելու արարողությանը: Այս խարույկը հասուն էր եւ ողջ համայնքի ընթացիկ տարվա կյանքի նախագուշակը պիտի լիներ: Ժողովուրդն այստեղ էր հավաքվում՝ հետը փայտ, գերաններ բերելով եւ կրակը բոցավառելով միմյանց կոչ անում «ձմեռը վառել»: Հավաքվածները ուշադիր հետեւում էին խարույկի ծխի ուղղությանը, որը ցույց էր տալու այդ տարվա առավել բերքառատ գոտին: Կարծում էին, որ Տյառնընդառաջի հետ վերջանում է «ձմռան քառասունքը»: Այս մեծ, գլխավոր խարույկից խանձողներ էին տանում, վառում էին բակերի խարույկները: Կրակը վառում էին հատկապես նշանված կամ այդ տարի պսակված հարսնացուի կամ հարսի բակում: Սկեսուրները հարսին պետք է «կրակին ցույց տային»: Եթե հարսնացուն դեռեւս հոր տանն էր, սկեսուրը Տրնդեզի առավոտյան նրան «փայ» էր ուղարկում, որ սովորաբար բաղկացած էր լինում աղանձից, ընկուզեղենից, մրգեղենից, չամիչից, շաքարից եւ որեւէ զարդից: Երեկոյան, եկեղեցու կրակից հետո, սկեսուրը իր ազգական կանանց հետ այցելում էր հարսնացուին եւ անձամբ ուղեկցում նրան կրակի շուրջը պտտվելու:

Խարույկի շուրջ նախ պտտվում էին նորապսակ զույգերը, ապա կրակի վրայով թռչում էին երիտասարդները, երեխաները: Կրակի վրայով թռչում էին նաեւ ամուլ կանայք՝ որպեսզի երեխա ունենան, նոր ծննդաբերածները՝ դրանով համարվելով քառասունքից դուրս եկած (ծննդաբերությունից հետո 40 օր կինը համարվում էր անմաքուր, բազմաթիվ փորձությունների ենթակա, խոցելի չար ուժերի կողմից), եւ խարույկը ազատում էր նրանց բոլոր չարիքներից: Կրակի մոտ էին բերում նաեւ հիվանդներին, սրանք էլ իրենց հերթին էին ենթարկվում խարույկի մաքրագործող, հզոր ուժին: Նորահարսերը ճյուղերի վրա տարբեր գույնի կտորներ էին կապում, որեւէ իղձ պահում եւ ճյուղը գցում եկեղեցու բակում վառվող խարույկը: Քանի դեռ կրակը վառվում էր, կանայք մի սկուտեղի վրա լցրած փոխինդը, աղանձը (ցորենից ու կանեփից), չամիչը, ընկույզը եւ այլն, պտտում էին կրակի շուրջը, մի մասը բաժանում երեխաներին, մյուս մասը տուն տանում: Դրանք երեկոյի լավագույն ուտելիքն էին: Կրակի մոտ շատերը փոխինդ էին շաղախում մեղրով կամ դոշաբով: Տարին երկու անգամ՝ Տրնդեզին եւ Ս. Սարգսի տոնին շաղախած փոխինդ ճաշակելը ուղղակի անհրաժեշտություն էր:

Տրնդեզի խարույկից մի աման կրակ էին վերցնում եւ տան շուրջը պտտում, խանձողներ էին տանում տուն եւ վառում տան ճրագը, օջախը, խանձողներ էին գցում գոմ, հավաբուն՝ թռչուններին եւ անասուններին պահպանելով բոլոր չարիքներից: Նույն նպատակով խաչ էին քաշում դռների շրջանակին՝ չար ոգիների դեմ, խանձողներով գծում էին երդիկի շուրջը:

Մեծ կարեւորություն ուներ նաեւ Տրնդեզի խարույկի մոխիրը: Նախ, հենց տեղում, հանգած կրակի մոտ երիտասարդները վեր էին նետում մոխիրը եւ քամու քշած ուղղությամբ գուշակում իրենց ապագա կնոջ կամ ամուսնու ապրելու վայրը: Այդ մոխիրը, ըստ պատկերացումների, օժտված էր բուժող եւ առողջացնող զորությամբ: Այդ իսկ պատճառով լուծում էին ջրում եւ խմեցնում հիվանդներին, ծննդկանին, որ հետո ազատվի, աղի հետ խառնած տալիս էին կենդանիներին: Գարնանը մոխրից շաղ էին տալիս արտերում, որ մուկը ցանքը չկերի: Շաղ էին տալիս գոմերում եւ հավաբներում: Շատերը ամեն անգամ հաց թխելիս մի պտղունց գցում էին թոնրի մեջ:

Տյառնընդառաջի երեկոյան ծնված երեխան շատ չար ու կրակոտ է լինում, որովհետեւ «կրակի հետ է ծնվել»:

Անցյալում Տրնդեզին հացկերույթներ, խնջույքներ չէին լինում: Չէին լինում նաեւ այցելություններ: Միակ բացառությունը փեսացուի ընտանիքից նշանված աղջկան տարվող անուշեղենի փոքրիկ կապոցն էր: Տյառնընդառաջի տոնը հանում էր նաեւ նորափեսայի՝ աներոջ տուն այցելելու արգելքը (ընդունված կարգի համաձայն նշանված եւ նորապսակ երիտասարդները խուսափում էին հարսի ծնողների, հատկապես աներոջ հետ հանդիպելուց, մինչեւ հատուկ հրավեր չկազմակերպվեր): Խարույկի վրայով ցատկելուց հետո նա ազատ կարող էր կնոջ տուն այցելել:

Ննջեցյալ ունեցող ընտանիքներն էլ, մինչեւ «սեւից դուրս չգային», տնից դուրս չէին գալիս: Միակ բացառությունը կազմում էին մահերը, որոնց դեպքում ստիպված էին այցելել նոր սգվորներին: Սակայն Տյառնընդառաջին կանայք գալիս էին այդ ընտանիքները, տանտերերին տանում եկեղեցի: Դրանից հետո նրանք կարող էին տնից դուրս գալ:

Տյառնընդառաջը այնքան կարեւոր, սրբացած օր էր, որ նրանով երբեմն երդվում էին: Վանեցիները որեւէ գործ սկսելիս, գործի հաջողության համար ասում էին.

Յա պատվական խաչ,
Յա խէրվան Տէնդառաջ,
Տու քաշես պիրես առաջ:

Ըստ Հրանուշ Խառատյան-Առաքելյանի «Հայ ժողովրդական տոները» գրքի

Ցրտում է աշխարհը

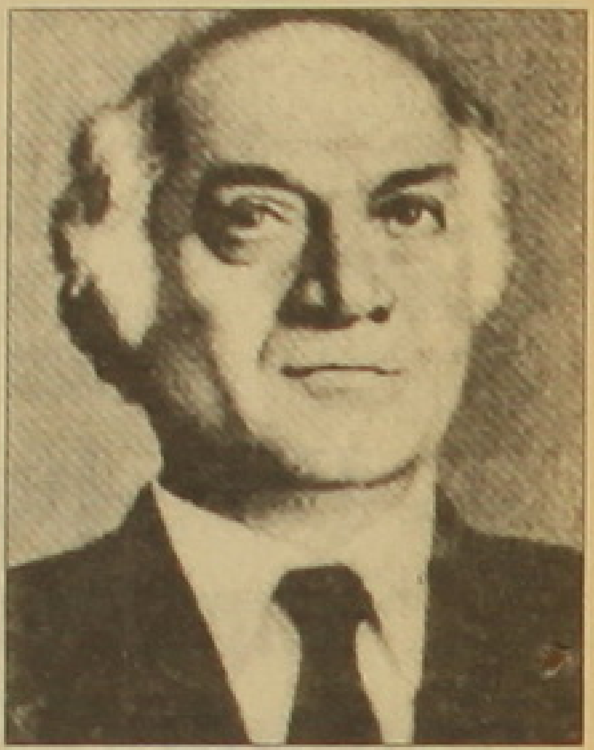

Հայ գրականագիտությունը անդառնալի ու ծանր կորուստ կրեց: Մահը կիսավարտ թողեց շարունակ իմաստավորվող մի կենսագրություն՝ կյանքից հեռացավ ականավոր գրականագետ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պետական եւ գրական մրցանակների դափնեկիր Հրանտ Սմբատի Թամրազյանը: Իսկ մահվան մասին միտքը թվում է տարօրինակ, անհեթեթ ու անկարելի:

Տարօրինակ ու անհեթեթ, որովհետեւ անցնող կյանքը սոսկ օրերի ու տարիների ընթացք չէր, այլ ինքնայրումի ճանապարհ՝ օծված արարումի մշտատեւ ու ծանր, անընդհատ հեւքով:

Հր. Թամրազյանն իր շիտակ ու պարզ կեցվածքով, անխարդախ ու անխաբար էությամբ, իր արտասովոր ու ինքնահալած աշխատասիրությամբ բացառիկ երեւույթ էր բոլոր ժամանակների հայ գրականության պատմության համար: Միայնակ կատարել եւ կատարում էր մի ամբողջ գիտական կոլեկտիվի աշխատանք: Շուրջ 40 ծանրակշիռ մենագրություն, ուսումնական ձեռագրեր եւ դասագրքեր, 300-ից ավելի գիտական հոդվածներ եւ ուսումնասիրություններ՝ ոչ լրիվ հաշվարկով: Նաեւ ուսուցչի, մանկավարժի երկարամյա ու ծանր աշխատանք: Իսկ այս վիթխարի վաստակը ծնվել է դժվար երկունքով՝ պահանջելով ահռելի լարում, առավելապես հոգու ծանր պրկումներ, որոնք իրենց հետ տանում էին ե՛ւ առողջություն, ե՛ւ կյանք: Ինքն էլ վկայում էր. «Երբեք ազատ, անհոգ չեմ եղել: Միշտ աշխատել եմ ու սովորել: Վերջին 10–15 տարում տարել եմ սրտի երեք կաթված: Թերեւս կարելի է ասել, որ այս 10–15 տարում իմ կյանքն անցել է բուռն լարումներով՝ ինֆարկտից ինֆարկտ, գրքից՝ գիրք: Աշխատանքն էլ թերեւս ուժ է տվել ինձ»:

Այսպես՝ թումանյանական «լույս տալով եմ սպառվել» կենսափիլիսոփայությամբ էլ Հր. Թամրազյան արվեստագետը իմաստավորեց իր ապրած ժամանակն ու գրական կյանքը՝ շատ դեպքերում նախանշելով նաեւ գրականության անցնելիք ճանապարհը: Մարդկայնորեն պարզ ու շիտակ խառնվածքը, ազնվականական խոհականությունն ու մեծահոգությունը, առավելապես էությունը միշտ նրան հեռու պահեցին խղճին դեմ գնալուց, անգամ՝ ազնիվ սխալներից:

Նա իր նկարագրով գրականագիտությունը զերծ պահեց պատեհապաշտությունից, մանրախնդրությունից եւ օրապակասությունից: Նորի ու հավերժականի տեւական բախման քառուղիներում մեծ գիտնականն ու քաղաքացին չխայլեց նորարարի կամ պահպանողականի մոլոր-ծայրահեղ ընթացքով, այլ մնաց միշտ իբրեւ արժեքավոր-ճշմարտացի հայտնագործող: Ինքը գրքի արարող՝ միշտ մնաց գրքի մեծ ու անդավաճան սիրահար:

«Գյուղական պատանու համար մեծ աշխարհը բացվում էր միայն գրքերի միջոցով, հաճախ էր հիշեցնում իր աշակերտներին, եւ նա գիրքը կարդում էր բացառիկ ուշադրությամբ, սիրով, տագնապներով»:

Բացառիկ ուշադրությունը, սերն ու տագնապները, միանալով տաղանդին, բացում են հայտնությունների նոր ուղիներ: Այնտեղ, ուր ուրիշները, անգամ օժտվածները, չէին տեսնում արժեքներ, Հր. Թամրազյանը գտնում-բացահայտում, ներկայացնում էր նրբին գեղեցկություններ՝ զարմացնելով տեսանողի բացառիկ օժտվածությամբ: Այդպես նորովի ներկայացվեցին Հովհ. Թումանյանը, Ալ. Շիրվանզադեն, Սիամանթոն, Վ. Տերյանը, Եղ. Չարենցը, Մ. Մեծարենցը եւ շատերը:

Իր խոսքի պարզ շքեղությամբ, ասելիքի թարմությամբ ու գրավչությամբ, ուր բառերն, ինչպես բանաստեղծության մեջ, ծնվում էին առանց ճիգ ու ջանքի, ասես կանխորոշված ճակատագրով, Հր. Թամրազյանը շարունակում էր ոգել հայ մտքի պատմությունը՝ տառացիորեն մինչեւ վերջին շունչը: Հանգստի ժամանակ ու ցանկություն չուներ՝ մինչեւ կգար վերջնական, մեծ հանգիստը:

Ինքը թերեւս ամենից լավ էր հասկանում. «Ինձ մնում է աշխատել եւ անվերջ աշխատել, բոլորովին վերջերս ասում էր նա, քանի որ բախտի սահմանած ժամանակը երեւի շատ քիչ է, իմ ընկերներս արդեն հեռանում են. չկան Հ. Սալախյանը, Պ. Սեւակը, Ս. Աղաբաբյանը, Աբ. Ավագյանը, Վ. Դավթյանը, Հ. Սահյանը... Ցրտում է աշխարհը»:

Եվ հանկարծ եկավ մեծ հանգիստը: Անսպասելիորեն եկավ: Բախտի սահմանած ժամանակը քիչ է: Գեղեցիկի հայտնաբերման ճանապարհին կիսատ մնացին մեծ մտավորականի, արվեստագետի, հայրենասերի ու մարդու շատ ծրագրեր: Ընծայած հերթական գրքի վերջակետը դրեց բառացիորեն մեծ հավերժի ճամփան բռնելուց մի քանի ժամ առաջ: Ու գնաց լրացնելու իր թվարկած անունների շարքը: Եվ... ավելի ցրտեց աշխարհը:

ՍԵՐԺ ՍՐԱՊԻՈՆՅԱՆ,
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Լիվ Ուլմանը՝ Կաննի փառատոնի ժյուրիի նախագահ

Նորվեգացի հայտնի դերասանուհի եւ բեմադրիչ Լիվ Ուլմանը, որը Ինգմար Բերգմանի ֆիլմերի մշտական դերակատարներից է, համաձայնել է դառնալ 2001 թ. Կաննի կինոփառատոնի ժյուրիի նախագահը, փոխարինելով անցյալ տարվա նախագահ, ֆրանսիացի կինոբեմադրիչ Լյուկ Բեսոնին: Ավելի վաղ ամերիկուհի Ջոդի Ֆոսթերը «ափսոսանքով» մերժել էր մայիսի 9–20-ը կայանալիք փառատոնում նախագահելու առաջարկը, քանի որ այդ օրերին նկարահանվելու է Դեյվիդ Ֆինչերի «Խուճապի սենյակ» ֆիլմում: Վերջին պահին Ֆոսթերն ստիպված էր փոխարինել ավստրալուհի Նիկոլ Քիդմանին, որն զբաղված է Թոմ Քրուզի հետ ամուսնալուծության ձեւակերպման գործերով:

Լիվ Ուլմանը լրագրողներին հայտարարեց, որ Կաննի փառատոնի ժյուրիի նախագահ լինելն իր համար «կրկնակի պատիվ» է, քանի որ միաժամանակ կկարողանա զբաղվել սիրելի գործով՝ ֆիլմեր դիտելով:

Պ. Ք.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Փետրվարի 14

Հայոց տոմարի Վանատուր օրը

ԾՆՎԵԼ ԵՆ՝

Սերգեյ (Սարգիս) Ասլամազյանը (1897 թ., Մոզդոկ), ժող. արտիստ, մանկավարժ, թավջութակահար, պրոֆ.:

Գառնիկ Ստեփանյանը (Տեր-Ստեփանյան, 1909 թ., Դերջան, գ. Մամախաթուն), գրականագետ, թատերագետ, գրող, արվեստի վաստ. գործիչ, արվեստագիտության դոկտոր:

Սերգեյ Աբրահամյանը (1925 թ., Արցախ, գ. Տումի), բանասիրական գիտ. դոկտոր, պրոֆ., լեզվաբան:

Մամիկոն Մանուկյանը (1927 թ., Ախալցխա), ՀՀ վաստ. արտիստ:

Սմբատ Լպուտյանը (1958 թ., Երեւան), միջազգային գրոսմայստեր, շախմատիստ:

ՀԵՂԻՆԵ ՂԱՐԱԳՈՒԼՅԱՆ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հայաստանի հավաքականը՝ 7-րդ տեղում

Մեր երկրի ազգային հավաքականը 7-րդ տեղը գրավեց Բուլղարիայի Ալբենա քաղաքում անցկացվող միջազգային մրցաշարում: Խմբային նաեւ երրորդ խաղում պարտվելով, այս անգամ Սամարայի «Կռիլյա սովետով» թիմից 1-3 հաշվով, Հայաստանի հավաքականը խմբում գրավեց չորրորդ տեղը: Մեր թիմից միակ գոլը խփեց Հայկ Հակոբյանը, մրցակիցներից աչքի ընկան Դենիս Կովբան եւ Օգնեն Լակիչը:

Ներկայացնենք խմբային մրցաշարերի աղյուսակները:

Առաջին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Օսիեկ»	3	2	1	0	7-3	7
2. «Կռ. սովետով»	3	1	2	0	5-3	5
3. «Վելբաժդ»	3	1	1	1	5-5	4
4. Հայաստան	3	0	0	3	1-7	0

Երկրորդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Լեւսկի»	3	3	0	0	10-3	9
2. «Ռուժոմբերոկ»	3	1	1	1	3-4	4
3. «Ստալ»	3	0	2	1	4-5	2
4. Ուզբեկստան	3	0	1	2	0-5	1

Կանոնադրության համաձայն, իրենց խմբերում վերջին տեղեր գրաված Հայաստանի եւ Ուզբեկստանի հավաքականները վիճարկեցին յոթերորդ եւ ութերորդ տեղերը: Վերջապես մեր ֆուտբոլիստները կարողացան հաջողության հասնել: Հայաստանի հավաքականը հաղթեց 2-0 հաշվով եւ մրցաշարում գրավեց յոթերորդ տեղը: Այս խաղում աչքի ընկան Արտակ Մինասյանը եւ Արթուր Մինասյանը:

Հինգերորդ եւ վեցերորդ տեղերի համար մրցեցին «Վելբաժդ» (Բուլղարիա)-«Ստալ» (Ուկրաինա) թիմերը: Հանդիպումը 2-1 հաշվով շահեցին բուլղարացի ֆուտբոլիստները:

Երեկ երրորդ-չորրորդ տեղերը վիճարկեցին «Կռիլյա սովետովը» (Ռուսաստան) եւ «Ռուժոմբերոկը» (Սլովենիա), իսկ այսօր եզրափակիչ խաղում կհանդիպեն «Օսիեկը» (Խորվաթիա) եւ «Լեւսկին» (Բուլղարիա):

Ի՞նչ կարելի է ասել Հայաստանի հավաքականի մրցելույթի մասին: Մեր գլխավոր թիմն «Ալբենա Մոբիտել-2001» մրցաշարում հանդես եկավ առանց մի շարք հիմնական ֆուտբոլիստների, որոնք հիմնականում խաղում են Ռուսաստանի ակումբային թիմերում: Իհարկե, լեգեոնականները զգալիորեն կուժեղացնեին հավաքականը, բայց, այս կազմով էլ մեր թիմը պարտավոր էր ավելի հաջող խաղալ: Շուտով, մարտի վերջին, երկրի գլխավոր թիմն աշխարհի 2002 թ. առաջնության ընտրական երկու խաղ է անցկացնելու: Մեր ֆուտբոլիստները նախ մրցելու են Ուելսի, ապա Լեհաստանի հավաքականների հետ: Այդ հանդիպումներին նախապատրաստվելու ժամանակը շատ քիչ է, բայց հուսանք, որ գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանին ու նրա օգնականներին կհաջողվի մարտունակ թիմ ստեղծել, որը կկարողանա արժանիորեն հանդես գալ ընտրական խաղերում:

Լղուցյանը բաժանեց երրորդ տեղը

Իտալիայի Սան Վինչենց քաղաքում ավարտվեց Վալե դ'Աոստա անվանումը կրող շախմատի միջազգային մրցաշարը: 130 մասնակիցները, որոնց թվում էին շուրջ երեք տասնյակ գրոսմայստերներ, պայքարում էին շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով:

Առաջին-երկրորդ տեղերը 7-ական միավորով բաժանեցին Դմիտրի Յակովենկոն (Ռուսաստան) եւ Վալտեր Արենցիբիան (Կուբա): Գլխավոր մրցանակը շնորհվեց Յակովենկոյին, որն ավելի բարձր մրցաշարային գործակիցներ ուներ: Ռուս շախմատիստը միաժամանակ լրացրեց գրոսմայստերի նորման:

Երեւանցի գրոսմայստեր Սմբատ Լղուցյանը վաստակեց 6,5 միավոր ու եւս հինգ մասնակիցների՝ Իան Ռոջերսի (Ավստրալիա), Վյաչեսլավ Էյնգորնի (Ուկրաինա), Վադիմ Միլովի (Շվեյցարիա), Դուշան Սեդլակի (Սլովենիա), Տոմաշ Պոլակի (Չեխիա) հետ բաժանեց երրորդ-ութերորդ տեղերը: Լղուցյանը կարող էր մրցաշարում ավելի բարձր տեղ գրավել, եթե հաջող խաղար առաջին կեսում (նա առաջին չորս հանդիպումներում 2 միավոր վաստակեց, իսկ հաջորդ հինգում՝ 4,5):

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2001 թ. ընդունելության կանոններ

(Հիմնական փոփոխությունները)

ՀՀ ԿԳ նախարարի ս/թ հունվարի 19-ի թիվ 14-Մ հրամանով հաստատվել են ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2001 թ. ընդունելության կանոնները:

ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները 2001 թվականին ընդունելությունը կատարում են ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած մասնագիտությունների ցանկի:

Այս տարվա ընդունելության կանոններում կատարվել են որոշ փոփոխություններ:

Դրանց համաձայն, ընդունելությունը բուհերում կատարվում է.

1. Անվճար (պետպատվեր) ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված տեղերի չափաքանակների (ընդունվածները օգտվում են «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից):
2. Վճարովի ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ կառավարության սահմանած տեղերի չափաքանակների (ընդունվածները օգտվում են «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից):
3. Վճարովի ուսուցմամբ, ըստ մասնագիտությունների բուհերի ներկայացրած հայտերի հիման վրա ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից հատկացված տեղերի (ընդունվածները չեն օգտվում «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից):
4. Ընդունելության քննություններին մասնակցելու համար, դիմորդները լրացնելով մեկ միասնական դիմում-հայտ, իրենց ընտրությամբ կարող են հայտագրել եւ մասնակցել միայն տվյալ քաղաքի մեկ կամ մի քանի բուհերի, մինչեւ չորս անվճար եւ մինչեւ չորս վճարովի ուսուցման մասնագիտությունների մրցույթին՝ հանձնելով այդ մասնագիտությունների համար սահմանված բոլոր քննությունները:
5. Երեւանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի դիմորդներին իրավունք է վերապահվում իրենց ընտրությամբ հանձնել նշված երեք «ֆիզիկա», «քիմիա», «կենսաբանություն» մրցութային քննություններից երկուսը:
6. ՀՀ պետական բուհերում մրցույթն անց է կացվում մասնագիտությունների համապատասխան ուղղվածությամբ ըստ մասնագիտությունների խմբերի, ֆակուլտետների (դեպարտամենտների): Անվճար (պետպատվեր) եւ վճարովի ուսուցման ընդունելության մրցույթներն անց են կացվում մեկ փուլով:
7. Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2000-01 ուսումնական տարվա մեդալակիր շրջանավարտ-դիմորդներն անվճար ուսուցմամբ ընդունվում են բուհ հանձնելով մեկ առաջին հայտագրած մասնագիտության համար սահմանված առաջին գրավոր մրցութային քննությունը 19-20 միավորով: Ավելի ցածր միավոր ստանալու դեպքում մեդալակիրները հանձնում են տվյալ մասնագիտության համար նախատեսված մյուս քննությունները անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթներին մասնակցելով ընդհանուր հիմունքով:
8. Մրցութային հավասար միավորների դեպքում ըստ հերթականության առավելություն է տրվում
   - ա) բոլոր տարիների մեդալակիր դիմորդներին,
   - բ) դպրոցականների հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների առաջին կարգի դիպլոմ ստացած դիմորդներին,
   - գ) բուհի կողմից նշված առաջին մրցութային քննությունից առավել բարձր միավոր ստացած դիմորդներին*,
   - դ) դպրոցի պետական ավարտական քննություններից առավելագույն միջին գնահատական ունեցող դիմորդներին:
9. Անվճար (պետական պատվեր) եւ վճարովի ուսուցման մրցույթներն անց են կացվում կենտրոնացված կարգով: Դրանց արդյունքները հրապարակվում են մինչեւ ս/թ օգոստոսի 26-ը:

* Երեւանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի դիմորդների համար հայտագրած առաջին մրցութային քննության արդյունքը:

ՀՀ ԿԳ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ
12.02.2001.

ԶԻԳԶԱԳ
Այցելեք մեզ
Երեւան
Սայաթ-Նովա 20, Հեռ. 54 27 57, 52 13 34
Մաշտոցի պող. 24, Հեռ. 53 76 75,
Աբովյան 22, Հեռ. 52 87 03
Ֆաքս 151 975

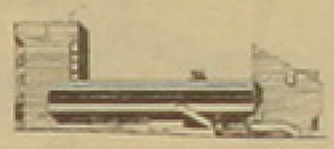

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

Վարձով տրվող տարածքներ 130 քմ եւ 150 քմ մակերեսով, ապահովված հեռախոսով, շուրջօրյա ջեռուցմամբ, հոսանքով եւ ջրամատակարարմամբ:

Թեքեյան կենտրոնն ունի նաեւ լավ կահավորված, տեխնիկապես սարքավորված 2 դահլիճ՝ մեծ եւ փոքր, նախատեսված ասուլիսների, ժողովների, սեմինարների, ցուցահանդեսների եւ նման միջոցառումների համար:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն:

Հեռախոսներ՝ 573057, 576645, 572422

ԱՅԳ AIG

Օդափոխիչներ, ջեռուցման եւ հովացման համակարգեր, համակարգիչներ այլ համալրող սարքեր, կապի միջոցներ եւ գրասենյակային տեխնիկա:

Հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երեւան, Թումանյան 12/1:

Հեռ/ֆաքս՝ 566576, 586604, հեռ. 560751:

Գայի անվան ավտոպարկը իրականացնում է բոլոր կատեգորիաների վարորդական իրավունքի դասընթացներ: Ամենաէժանը հանրապետությունում: Ռուբինյանց 27/4, 628121, 628131:

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան» ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- *Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- *Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում*
- *Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում*
- *Բժշկական ապահովագրություն*

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

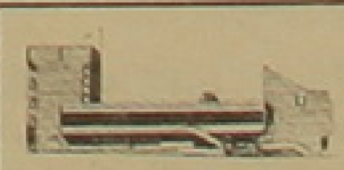

THE TEKEYAN CENTER IN YEREVAN IS OFFERING FOR RENT

130 and 150 sq. meter surfaces for office use, with permanent water, electricity, heating and telephone supply facilities.

Two technically well-equipped halls (one big and one small) for press-conferences, meetings, seminars, exhibitions and similar activities.

For more information please contact the Tekeyan Center in Yerevan.

Address: Khandjian Str. #50, tel: 573057, 576645, 572422

ԲԱՔՈՒ

Ալիեւը մարտի 12-ին կմեկնի Անկարա

ԲԱՔՈՒ, 13 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը մարտի 12-ին կմեկնի Անկարա՝ բանակցություններ վարելու թուրք ղեկավարության հետ: Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի հրավերն ստացվել էր մի քանի ամիս առաջ: Բայց, ինչպես խոստովանել է Ադրբեջանի նախագահը, այն իրականացնել չէր հաջողվում: Ստույգ ամսաթիվը՝ մարտի 12-ը, նշվեց փետրվարի 12-ին Ադրբեջանի նախագահի կողմից Բաքվում Թուրքիայի դեսպան Կադրի Թեզջանի ընդունելության ժամանակ: Հ. Ալիեւի խոսքերից դատելով, այցն արագացնել են պարտադրում անհետաձգելի լուծում պահանջող խնդիրները: «Դրանցից առաջինը եւ գլխավորը ցեղասպանության մեղադրանքն է, որը Հայաստանի քարոզարշավից վերածվում է միանգամայն լուրջ քաղաքական ձեռնարկման, որն սպառնում է Թուրքիայի եւ նրա դաշնակցի՝ Ադրբեջանի հեղինակությանը»: Ադրբեջանի ղեկավարը, ի թիվս այլ խնդիրների, որոնք նա մտադիր է քննարկել Անկարայում, նշեց նաեւ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը: Նա ընդգծեց, թե անհրաժեշտ է ինչ-որ բաներ ձեռնարկել ի պատասխան Հայաստանի «մարտահրավերների եւ քաղաքական դավերի»: Միեւնույն ժամանակ Հ. Ալիեւը չթաքցրեց, որ իրեն անհանգստացնում են նաեւ Բաքու-Ջեյհան խողովակաշարի իրականացման ճանապարհին ծագող դժվարությունները: «Այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե Թուրքիայում մոռացել են այդ մասին», ասել է նա եւ ավելացրել. «Ես կասեի, որ այդ գործի նկատմամբ Թուրքիայի որոշ շրջանների վերաբերմունքը փոքր-ինչ սառն է»:

«ԱՌՅՈՒԾ ԱՐՔԱ» ՀԱՄԱԼԻՐ

Հրավիրում ենք Ձեզ եւ Ձեր երեխաներին ուրախ ժամանցի եւ ծննդյան տոնակատարությունների Րաֆֆու եւ Անդրանիկի փողոցների խաչմերուկում:

Հեռ.՝ 770023

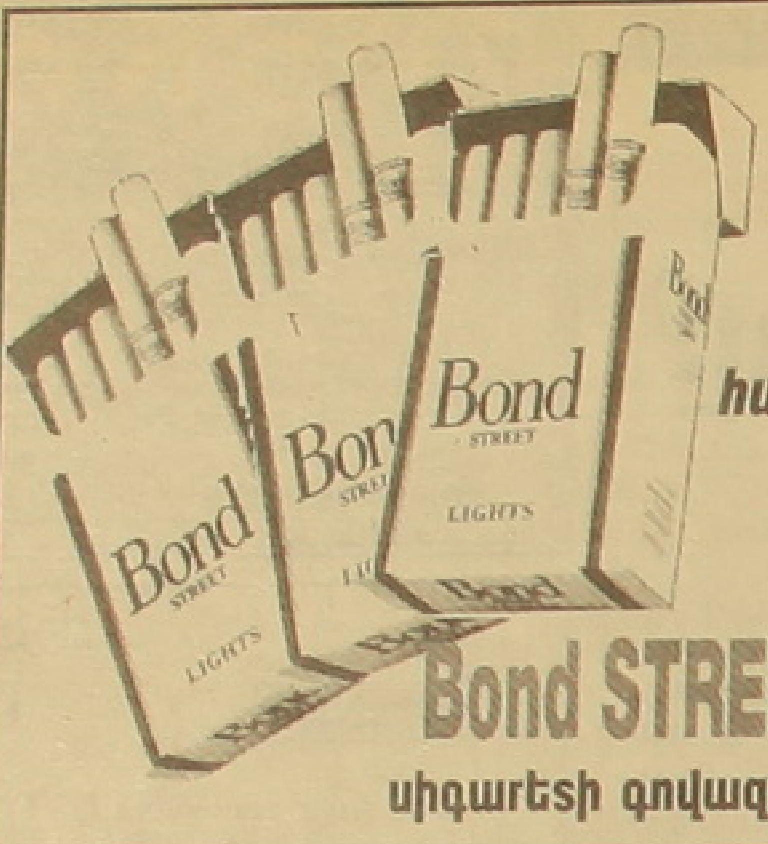

Ազգ օրաթերթի հաջորդ համարը գնելիս ստացեք անվճար

Bond STREET LIGHTS

սիգարետի գովազդային թերթիկը

«Կերամիկա» ընկերությունը հրավիրում է աշխատանքի բարձրագույն կրթություն ունեցող, հաճելի արտաքինով 21-27 տարեկան աղջիկների սպասարկող-գործակալ աշխատելու համար:

Պայմաններին ծանոթանալու համար խնդրում ենք դիմել հետեւյալ հասցեով՝ *Չարենցի 7, «Կերամիկա» խանութ-սրահ, հեռ. 58 63 58: Պետք է ներկայանալ հարցազրույցի ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժ. 9:30-10:00:* Անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնակենսագրություն՝ հայերեն կամ ռուսերեն:

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF

UMCOR

ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ՄԵԹՈԴԻՍՏՆԵՐԻ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀՐԱՎԵՐ

ԱՄՔՈՐ ամերիկյան մարդասիրական կազմակերպությունը աշխատանքի է հրավիրում փորձված գինեկոլոգի (1 տեղ) եւ լաբորանտի (1 տեղ)՝ Գեղարքունիքի մարզում իրականացվող առողջապահական ծրագրում աշխատելու համար: Նշված մասնագետներն աշխատելու են շարժական բժշկական անձնակազմում, որը սպասարկելու է Գեղարքունիքի մարզի առավել հեռավոր եւ դժվարամատչելի գյուղերը:

Ներկայացվող պահանջներն են.

- աշխատանքային փորձ,
- մասնագիտական լիցենզիա,
- մշտապես ճանապարհորդելու պատրաստակամություն,
- անգլերենի իմացությունը ցանկալի է, բայց ոչ պարտադիր:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն ինքնակենսագրական (CV) հայերեն կամ անգլերեն լեզուներով՝ մինչեւ ս/թ փետրվարի 28-ը:

Հասցեն՝ Կարապետ Ուլնեցու 16 (Հաղթանակ զբոսայգու հարեւանությամբ):

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ նոր թվային հեռախոսակայանների համար հոսանքի կարգավորման սարքավորումների մատակարարման եւ տեղակայման աշխատանքներ կատարելու:

Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին, պետք է.

Ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական «լիցենզիա»-ները.

Գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում:

Մրցույթի անցկացման պայմանները, սարքավորումների տեխնիկական նկարագրությունը եւ աշխատանքների ծավալները շահագրգռված կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով.

Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Նախապես տեղեկացվում է, որ առաջարկի հետ միասին մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաշխավորագիր (մասնակցության համար), որի բացակայության դեպքում առաջարկը չի ընդունվի: Մասնակցության երաշխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը 2001 թ. մարտի 13-ին, ժամը 12-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

Ուշադրություն դարձրեք հյուրանոցների լողասենյակի նորոգմանը

Միգուցե այստե՞ղ է Ձեր բիզնեսի հաջողությունը

«Կերամիկա» ընկերությունը քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելու 1700 ամյակին նվիրված տոնակատարությունների կապակցությամբ *հյուրանոցային* շինարարությամբ զբաղվող կազմակերպություններին *բացառիկ* հատուկ գներով առաջարկում է լողասենյակի նորոգման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեսականի.

կերամիկական սալիկներ, կերամիկական գրանիտ, ծորակներ, սանտեխնիկական կերամիկա, լողախցիկներ, կախովի առաստաղներ, հատուկ սոսինձներ, ջրատաքացուցիչներ, հայելիներ եւ հավելյալ պարագաներ

Դիմե՛ք մեզ, եւ մենք կանենք ամեն ինչ, որպեսզի կարողանաք ըստ պատշաճի ներկայանալ մեր հայրենակիցներին:

Հեռ. 61-63-00; Ֆաքս. 62-65-37; 52-94-49
E-mail: imex–m@mbox.intarnet.com

INTERNATIONAL MONETARY FUND

INTERPRETER/TRANSLATOR ARMENIAN - RUSSIAN - ENGLISH

ASSIGNMENTS IN YEREVAN, ARMENIA

The International Monetary Fund is seeking interpreter/translators to work in Armenia under short-term contracts for missions and under long-term contracts for technical assistance experts. Candidates must be able to interpret orally at meetings and produce final written translations from English into Armenian and from Armenian into English. Ability to interpret and translate from English into Russian and from Russian into English is a plus. Familiarity with word processing software is a much valued asset. A university degree in economics or business is desirable.

Candidates who meet these qualifications will be required to take an Armenian/English and English/Armenian translation test, optional English/Russian and Russian/English translation test, a consecutive interpretation test, and will have an interview. Selected candidates will be notified of the test and interview dates directly by the end of March 2001. Please send a one-page resume by March 1, 2001 listing your qualifications, interpretation and translation related experience, and indicating your telephone number, fax number and/or e-mail address where you can be reached to:

Mrs. Susana Eri
Chief Interpreter
E-mail:interpre@imf.org
Fax: + 1 202-623-6036

or

Mr. Garbis Iradian, IMF Resident Representative
Ministry of Finance and Economy
Melik Adamian Street, 1, Rm 325
Republic Square, Yerevan 375010
Tel: 52-89-60, Fax: 15-17-03
E-mail: girad@arminco.com

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը հրավիրում է մասնակցելու կազմակերպվող բաց դռների օրվան, որի ընթացքում կքննարկվեն հետեւյալ հարցերը՝

- հարկային օրենսդրությունում կատարված վերջին փոփոխությունները
- մասնագիտական էթիկայի հասկացությունն ու կիրառման նորմերի սահմանումը
- ՀՀԱԱ-ի կրթական համակարգի ծառայությունները

Միջոցառման անցկացման ընթացքում կառաջարկվի մասնագիտական գրականություն:

Միջոցառմանը կարող են մասնակցել ինչպես ասոցիացիայի անդամները, այնպես էլ այլ ցանկացողները:

Ձեզ հետաքրքրող հարցերը կարող եք նախապես ուղարկել ասոցիացիայի գրասենյակ:

Հասցեն՝ Կ. Ուլնեցու փող. 31, V-րդ հարկ
Հեռ.՝ 54 16 65, 24 94 67, Ֆաքս՝ 54 16 73
Էլ. փոստ՝ aaaa@arminco. com

Միջոցառումը տեղի կունենա փետրվարի 17-ին, ժամը 14:00-ին, Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի մեծ դահլիճում՝ ք. Երեւան, Նալբանդյան 128 հասցեով:

@rminco Global Telecommunications

ԻՆՏԵՐՆԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» ՍՐՃԱՐԱՆՈՒՄ: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Պատուէր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 13. 02. 2001 Գինը՝ 100 դրամ